

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

ΕΤΟΣ Γ. ΑΡΙΘ. 119

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΕΛΦΕΩΡΓΗ 27^Α ΑΘΗΝΑΙ

27 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1927

ΠΕΡΙΦΡΟΥΡΗΣΑΤΕ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ἡ Συνταγματικὴ καθιέρωσις τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐξαετοῦς φοιτήσεως εἰς τὰ δημοτικά σχολεῖα ἀπέδειξε, παρὰ τοὺς τεθέντας δι' αὐτὴν περιορισμούς, ὅτι κατέστη ἐκδηλος εἰς τὴν Ἑθνικὴν ἀντιπροσωπείαν ἡ ἀνάγκη τῆς συστηματικώτερας μορφώσεως τῶν τέκνων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Εἶνε ἀνεπαρκῆς ἡ τετραετὴς μόρφωσις τῶν ἀγροτῶν.

Αὐτὸ διεπιστώθη κατὰ τὴν γενομένην εἰς τὴν Βουλὴν συζήτησιν κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ ἀρθροῦ τοῦ Συντάγματος περὶ ἐκπαιδεύσεως. Μολοντί δὲ ἠκούσθησαν καὶ τινες ἀντιρρήσεις, ἐν τούτοις ἀνεγνωρίσθη ἡ σπουδαιότης τοῦ ἔργου τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καὶ ἐτονίσθη ἡ ἀνάγκη τῆς κρατικῆς μερίμνης ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ἐλύθη ὁμοῦ τὸ ζήτημα :

Ἡμεῖς πιστεύομεν ὅτι, παρ' ὅλα, ὅσα ἐλέχθησαν καὶ ἐνομοθετήθησαν ὑπὲρ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, ἡ τύχη του οὐτε μετεβλήθη ἄλλ' οὕτε, ἀτυχῶς, ὑπάρχει ἐλπίς νὰ μεταβληθῇ.

Διότι, διὰ νὰ θεραπευθῇ μία νόσος, δὲν ἀρκεῖ νὰ πιστοποιηθῇ ἀπλῶς ἡ παρουσία τῆς, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ διακριθῇ καὶ τὸ εἶδος αὐτῆς. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο· ἀλλὰ καὶ νὰ ληφθοῦν συγχρόνως τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα διὰ τὴν καταπολέμησίν τῆς.

..

Ἡ ἐξαετὴς φοίτησις παρέχεται, ὡς γνωστόν, σήμερον εἰς πλείστα δημοτικά σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος. Καὶ οἱ διδάσκαλοι ἀγωνίζονται γὰρ ἀναπτύξουν τὰς δεξιότητας τῶν μαθητῶν των καὶ νὰ δώσουν εἰς αὐτοὺς τὰ κατάλληλα ἐφόδια διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς καὶ τὴν καλλιτέρευσιν τῶν ὄρων τῆς κοινωνικῆς διαβιώσεως.

Ἄλλ' ὁμοῦ ἡ ἀποστολὴ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἔχει ἀρκοῦντως παρεξηγηθῆ παρὰ τῆς Κοινωνίας.

Εἰς τοῦτο, ἀναμφιβόλως, συνήρῃσεν ἐγκληματικώτατα ἡ Πολιτεία, ἡ ὅποια, ἐνῶ ἀνεγνώρισε τὴν αὐτο-

τέλειαν αὐτοῦ, ἔλαβε ταῦτοχρόνως ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα, τὰ ὅποια συνῆτεινον εἰς τὴν καταρράκωσιν τῆς αὐτοτελείας αὐτῆς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καὶ εἰς τὴν μετατροπὴν του εἰς σχολεῖον προπαρασκευαστικοῦ τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Καὶ τὸ γεγονός αὐτὸ συνετέλεσεν ὥστε, ἡ σπουδαιότης τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως νὰ ἐκμηδενισθῇ εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ, ὁ ὅποιος κατήντησε ν' ἀποβλέπῃ μετὰ τυφλῆς ἐμπιστοσύνης εἰς τὰ «Ἑλληνικά σχολεῖα», θεωρῶν τὰ Δημοτικά σχολεῖα ὡς παρέχοντα τὴν γνῶσιν μόνον τῆς ἀλφαβήτου, τοὺς δὲ δημοδιδασκάλους ὡς «νταντάδες» τῶν παιδιῶν του.

Τὴν νοσηρὰν, ἐπομένως, αὐτὴν ἀντίληψιν τοῦ λαοῦ—τοῦ ἀνευθύνου αὐτοῦ λαοῦ—περὶ τῆς ἀξίας τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, οὐδόλως ἐπιζόμεν νὰ θεραπεύσῃ ἡ συνταγματικὴ κατοχύρωσις τῆς ἐξαετοῦς φοιτήσεως, ἂν δὲν ληφθοῦν παραλλήλως καὶ τὰ μέτρα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια θὰ περιφρουρήσουν τὴν ἀποστολὴν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Τὸ πρῶτον δὲ καὶ σπουδαιότερον ἐκ τῶν μέτρων τούτων, εἶνε ἡ ἀμεσοῦς κατάργησις τῶν μέσων ἐκείνων σχολείων, τὰ ὅποια ἀκούουν εἰς τὴν εὐφημον ὀνομασίαν «Ἑλληνικά σχολεῖα» καὶ τὰ ὅποια, ὅπως λειτουργοῦν σήμερον, ἓνα μόνον προορισμὸν ἔχουν, νὰ ματαιώνουν τὰς προσπάθειας τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, μετὰ τῶν ὁποίων οὐδεμίαν συνάφειαν ἔχουν.

Τὸ μέτρον τοῦτο ὑπαγορεύεται ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ ἐπιστημονικὰ δεδομένα, τὰ ὅποια θεωροῦν ἀνεπαρκῆ καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐξαετὴ φοίτησιν εἰς τὰ δημοτικά σχολεῖα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς ἰδιαιτέρας συνθήκας, ὑπὸ τὰς ὁποίας διαβίωσι τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τὰς συνθήκας δὲ αὐτὰς ἔχοντες κυρίως ὑπ' ὄψιν, ἀναμένομεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἀπὸ τὴν Βουλὴν τὴν ἀμεσον αὐτὴν κατάργησιν τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων, διὰ ν' ἀποδοθῇ ἡ αὐτοτέλεια εἰς τὴν Δη-

μοτικὴν Ἐκπαίδευσιν, χάριν τῶν ὑψηλῶν ἀνθρωπιστικῶν σκοπῶν, τοὺς ὁποίους αὐτὴ ἐπιδιώκει.

Ἄλλως, ἂς σπεύσουν νὰ διαγράψουν τὸ ἀρθρον τοῦ Συντάγματος περὶ ἐκπαιδεύσεως καὶ ἂς διακόψουν τὴν μελέτην περὶ γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι. Διότι δὲν πρέπει νὰ ἐμπαίζεται ἐπὶ πλέον ὁ λαὸς καὶ ἀπὸ μίαν Κυβέρνησιν, ἡ ὅποια λέγεται Οἰκουμένην.

Ν. Π.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ-ΚΡΙΣΕΙΣ

ΠΑΡΑΛΗΛΙΣΜΟΙ

Ἐνῶ οἱ διάφοροι ἐμπειρογνώμονες χρησιμοποιοῦντες τὴν μάγισσαν τῶν αἰματηρῶν οικονομῶν εἰς βάρος τῶν πολλῶν πάντοτε καὶ οὐδέποτε τῶν ὀλίγων, ἐπιχειροῦν νὰ περικόψουν κοινῶν ἀπὸ τὸν ἀτμοσφαιρῶν προῦπολογισμὸν τοῦ Ὑπουργεῖου τῆς Παιδείας, ποὺ ἀναγνωρίζεται μεταπολεμικῶς παντοῦ τοῦ κόσμου ὡς τὸ σπουδαιότερον ὑπουργεῖον, ὁ Τοῦρκος Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας τῆς ἀναγεννωμένης Τουρκίας μὲ ἐκλεκτὸν ἐπιτελεῖον Καθηγητῶν καὶ Δημοδιδασκάλων εὐρίσκει εἰς ταξιδίον ἐπισκεπτόμενος τὰς μεγαλοπόλεις τῶν Ἑυρωπαϊκῶν Κρατῶν πρὸς μελέτην τῶν ἐκπαιδευτικῶν πραγμάτων, ἰδρυμάτων καὶ συστημάτων ἐκ τοῦ σύγγεγυς! Ἐπιπροσθέτως ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις τριπλασιάζει τὸν φόρον ἐπὶ τῆς παιδείας διὰ νὰ ἐκσχύσει μὲ πλοῦσια οικονομικὰ ἐφόδια τὴν ἐκπαιδευτικὴν ἀναγέννησιν τοῦ τόπου.

Ὅπου τὰ πράγματα καὶ οἱ παραλληλισμοὶ ὁμιλοῦν, τὰ σχόλια εἶναι περὶττά.

ΛΥΠΗΡΟΝ ΑΛΛ' ΑΝΑΓΚΑΙΟΝ

Ἡ Διοικητικὴ τῆς Ὁμοσπονδίας, ἀφ' ὅσῃ παρέδωκεν εἰς τὸν Σύνλογον Λαϊκῆς χρονικὸν διάστημα ἐνὸς ὁλοκλήρου μηνὸς διὰ νὰ τοῦ δημιουργηθῇ τὴν εὐκαιρίαν, εἶτε διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἐκπροσωποῦντος αὐτὸν ὀργανισμοῦ Δ. Συμβουλίου, εἶτε διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς καταστάσεως, ποὺ ἔχει ὁμοῦ δημιουργηθῆ εἰς τὰ ἰδιαιτέρως σημαντικὰ, ἂν ἦν τὰς παρεξηγήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐδημιούργησαν ἐξ ἀφορμῆς τῆς σοβαρῆς ἀντιοργανωτικῆς ἐκδηλώσεως του, εὐρῆθαι ὑποχρεωμένη νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν κατὰστάσιν ψυχραίως μὲν, ἀλλ' ἀποφασιστικῶς χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ συνόλου, διὰ τῆς παραπομπῆς τοῦ Σύνλογου τούτου εἰς τὴν κρίσιν τῆς προδεχοῦς Γεν. Συνελεύσεως. Ἡ Διοικητικὴ ὑπέχουσα βαρυντέτην εὐθύνην ἀπέναντι τῆς ζωῆς τοῦ συνόλου, ἡ ὅποια ἐπεβλήθη πρὸς στιγμήν, πράττει καὶ σήμερον τὸ καθήκον της, ὅσον ὀκνηρὸν καὶ ἂν εἶναι τοῦτο, δὲ ἂ τ ἄ ς κ α τ α

δικαιωμένων εκπαιδευτών οργανωμένων, οι οποίοι εξεδηλώσαν εν τη ζωή της Οργανώσεως και διά της αποφάσεως, την οποία έχομε να διαβίη θαρραλέα και αποφασιστικά προς την εκπλήρωσιν των ιδανικών του οργανωμένου Κλάδου. Είναι αληθές, ότι χάνει δύναμιν ένα μέλος της οικογενείας της. Άλλα και δόξαλογοί, ότι δόξαι το δύνολον από της εκπαιδευτικού μελόντος. ή οποία θα δύναται ελπίσει τον παραδόντος του οργανωτικού μας σώματος. Είς τους συναδέλφους της περιφέρειας Λαμίας αναπέμπεται πλέον να αποδείξουν εις λίαν προεχέτες μέλλον, εάν αποφαδίζον να συναποθάνουν οργανωτικώς, συνδέοντας την τύχην των μετά του δημοτικού κοτζαμπασδικού Δ. Συμβουλίου των ή να ζήσουν χαράδροντες νέας κατευθύνσεις και αντικαθιστώντες τους υπάρχοντες ήγητόρας των.

Γνωρίζοντες την ζωτικότητα αρκετών συναδέλφων της περιφέρειας Λαμίας, αναγόμενοι από αυτούς να αναλάβουν την πρωτοθυλίαν της εκκαθαρίσεως της θλιβεράς καταστάσεως, που παρουν. ρουδιάζει ο Σύλλογός των.

Και πιστεύομεν, ότι θα πράξουν ισοσθετίον ή βράδιον, διότι δεν επιτρέπεται για περίφραση ως ή της Λαμίας, να μη μετέχη της Πανελλαδικής διδασκαλικής οργανωτικής κινήσεως.

ΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

ΤΗΣ ΔΗΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ Ι

Όπως υποψήφιος Έκπαιδ. Σύμβουλος και συνάδελφος κ. Θεοφανόπουλος, ο άποσπασθείς εις την γραφικήν υπηρεσίαν του Έκπαιδ. Συμβουλίου, του άποσπασθέντος την ούραν της Δικτατορίας και των αντιπαιδαγωγικών και αντικατασκευτικών Κυβερνησών της, άποπειράται από της στέγης του Έργου να ύπερασπισήν και άποσπασήν το άδόξως καταρρέσαν Συμβούλιον έκείνου, διά να μής πείση σάσαι και καλά, ότι τοτο ύψηρε... μέγας εσεργάτης της Έκπαιδεύσεως και του Κλάδου. Έπειδή ο κ. συνάδελφος άδικει καταφανώς τοτο προεστειμένους του με την διαγραφην αρκετών εσεργασίων που έκμαν εις την Κλάδον μας κατά του; χαλεπούς καιρούς της Δικτατορίας, ελαθε ύποχρεωμένοι να του τας ύπενθυμώμεν, διά να τους έχη ύπ' ύμιν του κατά τας ύψεις, που το ύπερασπισεται. Και ίδου αυτά. Το Έκπαιδ. Συμβούλιον της Δικτατορίας εις τας ήμέρας και έργα των συγκαταλέγει μεταξύ των άλλων: 1) την ήγανίαν της γνοστικής Έκπαιδ. πολιτικής, ή οποία κατεδικάσθη παρά του Κλάδου και ή οποία ύλίγου δειν και θα μής επανέφερεν εις την χειρότεραν πνευματικήν όπισθοδρομήν, 2) την πρόσκλησιν εις άπολογίαν και παθών του τώος Δ. Συμβουλίου της Όμοσπονδίας, 3) την πρόσκλησιν εις άπολογίαν και τρομοκρατήσιν των ύπεπροσώπων της Η' Γεν. Συνελεύσεως, δηλ. των ύπεπροσώπων ύλοκλήρου του οργανωμένου Κλάδου, 4) την άπόπειραν προς άνάμειν εις τας άρχαιρεσίας της Συνελεύσεως, 5) την διά Νομοθετ. Διατάγματος ύπαγωγην των Έποπτικών Συμβουλίων των Νέων Χωριών ύπό τους Μητροπολίτας, 6) την ύπό το πρόσημα οικονομικών άπόπειραν άπολύσεως 10 Έπιθεωρητών Λημοτικιστών ήγνωσμένου ύπεροσάκου ζήλου και ικανότητος, 7) την στενήν του συνεργασίαν μετά των διακτών της Δημ. Έκπαιδεύσεως Υπουργών κ. κ. Αιγινητή και Πύπ. Το κομβολόγιον των εσεργασίων θα έσυνεχίζετο άσφαλώς, άν δεν έμσεολάβη ή πώσις της Δικτατορίας και ή έκκαθάρισις του έκπαιδευτικού έδωφους, που άνακόφισε τους πονούνας την έκπαίδουσιν του λαού και τους επανειλημμένους κυνηγηθέντας και έμπαχθέντας έργάτας της.

Ό διεκδικών δάφνας Έκπαιδευτικού Νομοθέτου της Δικτατορίας κ. συνάδελφος καλύτερον θα έξυληθεί την άποψίν του εάν έσώπει, άντι να μής ύπενθυμίζη ήμέρας διαγμοθ, που δεν ληρονοούν εύκολα οι άντιπρόσωποι της τελευταίας Συνελεύσεως και ο Κλάδος δόλοκλρος. Δέν πρέπει να λη ομονή άλλως τε και ο ίδιος, ότι δόπλα εις τους μεγάλους ένόχους που έδεδήσαν να έξυληθήσουν την Δικτατορίαν και τας Υψηροσίας της ύτάρχουν και ού μικροί....

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΣ ΑΣΥΜΦΟΡΟΝ...

Ενας έπιθεωρητής δημοτικών σχολείων εις ύποβλήθεισιν αίτησιν μετακταυθεθέντος δημοδιδασκάλου, όπως άναθήσει αύτω την διεύθυνσιν του σχολείου όπου ύπηρετεί συμφώνως τω τελευταίω Ν. Δ., άπήνησεν επί λέξει τα έξης: «δέν κρινόμεν ούτε έκπαιδευτικώς σύμφωρον ούτε σκόπιμον έν τω μέσο του σχολικού έτους την τακτοποίησιν της διευθύνσεως».

Και αύτη μή ή άπάντησις προς τον μετακταυθεθέντα ζητήσαντα έφαρμογήν κειμένου Νόμου. Ό αύτός όμως έπιθεωρητής ληρομνήσας την άνωτέρω άπάντησιν μετά 15 ήμ. περίπου, μετέθετεν έν τριταξίω εις πολυτάξιον και άνέθεσε την διεύθυνσιν εις άλλον δημοδιδασκαλον μή μετακταυθεθέντα θεορών βεβήλις τοτο σκόπιμον και έκπαιδευτικώς σύμφωρον.

Σημειώμεν άπλώ; το γεγονός άνευ σχολίων, συγχαίροντας τον έν λόγω έπιθεωρητήν διά την χαρακτηριστικήν νοστορίαν του.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Η Ισχύς των προαγών εις τας κείως της Ε' κατηγορίας. — Έπειδή κατά τον Νόμον 1149 περί Γεν. Διοικήσεων δύνανται μόνον οι Γεν. Διοικηταί, όχι όμως και οι Νομάρχαι, να κοινοποιήσουν τα έγγραφα της προαγωγής μας εις τας κείως της Ε' κατηγορίας και πρό της δημοσιεύσεως της σχετικής πράξεως των εις την Έφημερίδα της Κυβερνήσεως, αί τοιούτοτρόπως κοινοποιήθεισιν προαγωγαι ισχύουν από της δημοσιολογίας της έκδόσεως των έγγραφων των Γεν. Διοικητών. Τοτο όμως δέν ισχύει και διά τας παρά των Νομαρχών γνομένης προαγωγάς, οι οποίοι παρανόμως έκκοινοποίησαν τα έγγραφα πρό της δημοσιεύσεως της σχετικής πράξεως των εις την Έφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αι οικονομίαι εις το Υπουργείον της Παιδείας. — Ό άντιπρόσωπος του Υπουργείου των Οικονομικών κ. Χανδράκης δέν έκπεράτωσεν άκόμη την μελέτην του επί των δυνατών οικονομικών εις το Υπουργείον της Παιδείας.

Ω; πληροφορούμεθα ή σκέψις αύτοϊ περί έλαττώσεως των οργανικών θέσεων εις τα πολυτάξια σχολεία έκκατελείφθη, περιωρίσθη δέ ή μελέτη του επί των οικονομικών εις την δημοτικήν έκπαίδουσιν σχετικώς με την έλάττωσιν κατά δέκα των έκπαιδευτικών περιφερειών.

Κτήσις του Συμβουλίου. — Το Συμβούλιον της Όμοσπονδίας έπεσκέφθη κατά την λήψασαν έβδομάδα τους περισσότερους των πολιτικών άρχηγών, προς τους όποιους ύμλησεν περί των άναγκών της Δημοτικής έκπαιδεύσεως, ύποδείξαν την άνάγκην της λήψεως μέτρων, σχετικώς με την περιφρούρησιν της αύτοτελείας του δημοτικού σχολείου διά της καταργήσεως των Έλληνικών σχολείων, και την άνάγκην της μη διενεργείας οικονομικών εις βάρος της Δημοτικής Έκπαιδεύσεως.

Τας ένεργείας του ταύτας θα συνεχίση το Συμβούλιον και παρά τη Κυβερνήσει

και παρά τη καταρτισθείσθ Κοινοβουλευτική Έπιτροπή της Παιδείας.

Απόφαισις κατά του Συλλόγου Λαμίας. — Το Διοικητ. Συμβούλιον της Όμοσπονδίας έν τη συνεδριάσει του της 25ης λήγοντος λαβόν ύπ' ύμιν 1) την σφραγάν άντιοργανωτικήν ένεργείαν του Συλλόγου Λαμίας, διά της οποίας ή μέν Όργάνωσις έξετέθη εις τα όρματα του Κυβερνητικού και Κοινοβουλευτικού κόσμου, τα δέ έκκρεμούνητα μεγάλα μας ζητήματα διεκτυβέθησαν προς στιγμήν και 2) το γεγονός, ότι ο Σύλλογος Λαμίας δέν άπήνησε εις το πρό μηνός άποσταλέν εις αυτόν έγγραφον της Διοικήσεως, διά του οποίου έκκαλείτο να καθορίση την θέσιν του άπέναντι της Όμοσπονδίας και του Προγράμματος της, άπεράσεισε να θέση τοτόν ύπόδικον ένώπιον της Η' Γεν. Συνελεύσεως του Κλάδου επί παραβίασει του Καταστατικού.

Η Γεν. Συνέλευσις των δημοτικών ύπαλλήλων Αθηνών και Πειραιώς. — Η Όμοσπονδία των Δ. Υ. Αθηνών και Πειραιώς έκάλεσεν εις γενικήν συνέλευσιν τους δημοσίους ύπαλλήλους Αθηνών και Πειραιώς την 4ην Μαρτίου και ώραν 7 μ.μ. εις το Δημοτικόν θέατρον. Τα κυριώτερα ζητήματα, τα όποια θ' άπασφαλίσουν την Συνέλευσιν αύτην είναι, ή ύπαλληλική έπαγγελματική άποκέντρωσις, ή διαβιβήμισις των ύπαλλήλων, ο καταστατικός των χάρτης, ή συστηματική κατοχύρωσις της ύπαλληλικής ίσοβίότητος κ. λ. π.

Ο βαθμός του Εισηγητού. — Η Όμοσπονδία έξακολουθεί τας ένεργείας της διά την άπόδοσιν του βαθμού του Εισηγητού εις τον δικαιούμενον Κλάδον. Έκ των ένεργειών μας τούτων άπεκοιμίσαιμεν την έντύπωσιν ύπ. ο βαθμός ούτος θα μάς άποδοθη ταχέως.

ΠΩΣ ΠΡΟΒΩΜΙΖΟΝΤΑΙ ΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΙΜΑΣ

Η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

Αριθ. πρωτ. 1449 Έν' Αθήναις τη 25 Φεβρ. 1927

Προς τους κ. κ. Έπιθεωρητάς

των Δημοτικών Σχολείων του Κράτους.

Από της 1 Σεπτεμβρίου 1926, άφ' ής, κατά το Ν. Δ. της 5 Νοεμβρίου έ. έτους περί παροχής εις τους λειτουργούς της δημοτικής έκπαιδεύσεως των άντιστοιχών μισθών των βαθμών των έλαβον οι δημοδιδασκαλοι και νηπιαγωγοί τους άντιστοιχούς μισθούς των βαθμών, εις ους είχαν καταταγή, συμφώνως προς το άπό 21 Άπριλίου 1926 Ν. Δ. «περί διαβαθμίσεως των δημοδιδασκάλων», ο συντάξιμος μισθός αυτών θα κανονισθη διά πράξεως ύμών, μη δημοσιευομένης εις την Έφημερίδα της Κυβερνήσεως, συμφώνως προς τον βαθμόν, άν έκαστος φέρε, βάσει κλίμακος νόμου 2494. Ό μισθός ούτος αζάνεται λόγω πολυετούς έμίσθου πολιτικής ύπηρεσίας κατά τας διατάξεις του νόμου 3185 ως έξης: Κατά πΰσαν τριετίαν άνά 10 ο/ο και μέτρο τριών τριετιών, μετά δεκαπενταετίαν κατά 10 ο/ο άκόμη, μετά είκοσιπενταετίαν δέ τέλος άκόμη κατά 10 ο/ο. Ητοι, έν όλω μετά συμπλήρωσιν είκοσιπενταετούς δημοσίας έμίσθου πολιτικής ύπηρεσίας κατά 50 ο/ο.

Αι διατάξεις του νόμου 3215 σχετικώς με τον συντάξιμον μισθόν των δημοδιδασκάλων δέν ισχύουσιν από της 1ης Σεπτεμβρίου 1926, άφ' ής ούτος θα κανονισθη συμφώνως προς τα άνωτέρω. Ό Υπουργός Α. ΑΡΓΥΡΟΣ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΣΤ'.

ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Υπάρχει πρόβλημα ενιαίου σχολείου και στον τόπο μας; Και με ποιά μορφή παρουσιάζεται; Νά το ερώτημα, που θα καλούταν να απαντήσει καθένας, που παρακολουθεί τη σοβαρή κίνηση και συζήτηση, που γίνεται γύρω στο ζήτημα του ενιαίου σχολείου στην Ευρώπη.

Οι δπαισιοδδοφοι και μοιρολάτρες, που από ιδιοσυγκρασία και συνήθεια αντικρύζουν με το φακό της αδιαφορίας τα σύγχρονα προβλήματα, που γεννιούνται από τη θαναμαστή αλληλουχία των νόμων της ζωής και τη γοργή εξέλιξη των μορφών της, θα ισχυριζόταν ίσως μακάρια, πώς στον περιούσιο τόπο των «προσωρινών» και των «Ελληνικών σχολείων», που άφθονούν τα άλυτα προβλήματα, δε χρειαζόμαστε κι άλλα τέτοια, που θα μπορούσαν να άπασχολήσουν άνώφελα τη σκέψη μας.

Κι όμως πόσες άπόψεις υπάρχουν έντονες και άφρον λύση, που κρύβονται πίσω από τις πτυχές του παραπετάσματος της έπιφανειακά ήρεμης ζωής και μένον άγνωστες για κοινή βλάβη! Και πόσο κοντά μας είναι μερικά προβλήματα, που σπρώχνονται στην έκκρεμότητα από έλλειψη προσπάθειας για μι άνατομική εξέταση και βαθυστόχαστη έρευνα!

Έτσι, ένα ζήτημα άνυπολόγιστης ώφελιμότητας και κολοσσιαίας σημασίας από άποψη έθνοκοινωνική, μένει για την ώρα άπαρατήρητο, κι από τη γνώμη ίσως, πώς θα άπρεπε να συζητηθή τελευταία στον τόπο, που ζρχεται στην οδρά της μεταρρυθμιστικής κίνησης συγκριτικά με τα άλλα πολιτισμένα Έθνη.

Μά μι άρευνητική ματιά στην εκπαιδευτική μας ζωή—και περισσότερο στην όργάνωση των σχολείων—και στις πνευματικές κι εκπολιτιστικές μας εκδηλώσεις, θα έπειθε και τους άπαισιοδόφους και εκείνους που διαβαθμίζουν τα άλυτα προβλήματα άνάλογο με την πνευματική πρόοδο ενός έθνους, πώς μι που ζούμε τις ίδιες οικονομικές συνθήκες με τις άλλες χώρες, το πρόβλημα του ενιαίου σχολείου παρουσιάζεται και σε μās σήμερα ιδιαίτερα δξύ.

Θά άπόδειχε άκόμα, πώς ένα αίτιο—ίσως από τα παιδι βαθεία—της κρίσης, που φανερώνεται στην πολιτική, έπιστημονική και καλλιτεχνική ζωή του τόπου μας, είναι η έλλειψη ενιαίου σχολείου, που μπορούσε να έξυπηρετή με τον ώφελιμότερο τρόπο τις άνάγκες του σύγχρονου πολιτισμού και των άτόμων, που τον δημιουργούν.

Η σύντομη συσχέτιση των πολιτικοκοινωνικών μας πραγμάτων—πως εξέλιχθηκαν αυτά στο έλεύθερο Έλληνικό Βασίλειο—με την όργάνωση των σχολείων στη χώρα μας, βγάζει σε φώς κι έδώ την άποψη του ενιαίου σχολείου πολύ καθαρή και ξεδιαλυμένη. Έτσι, ξεκινώντας κανέναν από την αντικειμενική και άνεπηρεάστη έπισκόπηση της εξέλιξης της πολιτικοκοινωνικής μας κατάστασης, διαπιστώνει, πώς σε όλοκληρη την περίοδο που άρχίζει από τη χρονιά, που γίνεται η έγκαθίδρυση της

Βασιλείας του Όθωνα, ως την έποχή που η Δυναστεία περνάει την πρώτη της κρίση, ύστερα από την έξβαση του πολέμου του 97, η Παιδεία είναι χήμα της δλιγαρχίας, που κυβερνάει τη χώρα και των τζακιών, που είναι προσκολλημένα στην Αδλή. Η δλιγαρχία αυτή που διαθέτει προνομιακά πλοσία οικονομικά μέσα, φοιτάει στα Άνώτερα σχολεία, δίχως καμμιά έπιλογή, μπαίνει στην Έπιστήμη, συνεχίζει τις σπουδές στην Εδρώπη και γυρίζοντας πίσω, παίρνει τη διακυβέρνηση του τόπου σε κάθε του Κρατική εκδήλωση, στα χέρια της. Οι λαϊκές μάζες βυθισμένες σε πυκνό πνευματικό σκοτάδι με άνεξέλιχτες και άκαλλίεργητες τις πολύτιμες πνευματικές τους δυνάμεις που ληθοργούν, δέχονται μοιρολατρικά την καταδίκη τους στην πνευματική άποκλήρωση. Έτσι καλλιεργείται ως τότε από όλοκληρη την έθνική πνευματική δύναμη ένα δσήμαντο ποσοστό, το άκαταλλήλοτερο βέβαια, γιατί κοιτήριο να έπιλογή χρησιμοποιεί η οικονομική άντοχη κι όχι η πνευματική άπεροχή.

Η κατάσταση άρχίζει να αλλάζει από την έποχή, που ένα μέρος της μεγάλης μάζας που αισθάνεται την πείση των ύπολειμμάτων του φεουδαλισμού, άρχίζει να διεκδικεί ένεργητικά τα δικαιώματά της άπάνω στη μόρφωση και τη διακυβέρνηση του τόπου (έπανασταση του Γουδι 1909). Το μέρος αυτό με την έπικράτησή του σβύνει τη δύναμη των «τζακιών», παίρνει στα χέρια του την Παιδεία και σιγά σιγά μπαίνει στην πολιτική, έπιστημονική και καλλιτεχνική ζωή του τόπου. Έτσι καλλιεργείται τώρα ένα μεγαλύτερο ποσοστό της έθνικής πνευματικής δύναμης, που ληθοργεί, κι η προνομιακή θέση των οικογενειών, που ζούσαν πανίσχυρες με στήριγμα την έθνοια της Δυναστείας, καταργείται. Μά το μεγαλύτερο μέρος του λαού της χώρας, οι μάζες των άγροτών, των μισθωτών και των Δημόσιων κι Ιδιωτικών ύπαλλήλων κρατείται και πάλε μακρυνά από την πνευματική μόρφωση και τα άξιώματα. Έχτός από έξαιρέσεις, που δέν είναι περισσότερες από 10 οιο, τα παιδιά του λαού μένον άγράμματα και με άνεξέλιχτες τις ψυχικές τους δυνάμεις και τις πνευματικές τους δεξιότητες. Μόλις τα καταφέρνουν να άποφοιτήσουν από το Δημοτικό σχολείο. Μά κι αυτό με τις 4 τάξεις του, τη νεκρή γλώσσα του, το άσυγχρόνιστο πρόγραμμα και σύστημά του και την ύποταγή του στο Έλληνικό σχολείο και το Γυμνάσιο, τίποτε δέν προφτάνει να εξέλιξη και τελειοποίηση.

Η έλλειψη οικονομικών πόρων κι η δυστυχία, που μαστίζει τα περισσότερα παιδιά, τα έμποδίζει να πάρουν άνώτερη μόρφωση και καθολική διανοητική εξέλιξη. Έτσι εκατοντάδες χιλιάδες παιδιά, που κρύβουν μέσα τους μεγαλύτερες αναλογίες από έσοφους, ξεχύνονται χωρίς-χωρίς στο άλέτρι, το έργαστήρι και τις άλλες βιοτεχνικές ασχολίες. Όργανισμοί που κλειούν μέσα τους πολύτιμα σπέρματα σπουδαίων δεξιοτήτων, διανοήσεις που μπορούσαν να έξελιχτούν σε έξαιρετικές έπιστημονικές, πολιτικές και καλλιτεχνικές προσωπικότητες, άτομα που καλούνται να κούρουν σπου-

δαίτατο ρόλο στην εξέλιξη του παγκόσμιου πολιτισμού και στη βελτίωση των τυχών και των όρων της ζωής της ανθρωπότητας, ναταδιδέρονται σε μαρasmus και άαγράφονται από το δημιουργικό στάδιο της ζωής γιατί δε διαθέτουν οικονομικά μέσα κι οικογενειακή εύμερεια.

Οι διάφοροι παιδαγωγοί σά για ειρωνεία ζητούν στο μεταξύ να άνακαλύψουν με τα tests τις διάφορες δεξιότητες, για να τις χρησιμοποιήσουν κατάλληλα, σάν να χρησιμοποιήσαμε ως τα τώρα τις ικανότητες των παιδιών εκείνων, που παρουσιάζονται και στο έμπειρικό άκόμα μάτι σάν έξαιρετικές φυσιογνωμίες!

Το δόγμα «τόπο σεις ικανότητες» μένει και στον τόπο μας άνεφάρμοστο. Άντίθετα άνοίγεται διάπλατος ο δρόμος για τα παιδιά εκείνα, που διαθέτουν οικονομική άντοχη και οικογενειακές γνωριμίες. Έπιλογή για την άνώτερη μόρφωση των ικανών κι άποκλεισμό των άνικάνων καμμιά. Άντίθετα, σπουδίζουν πολλές φορές έδώ και στην Εδρώπη παιδιά κατώτερα από το κανονικό, που η αίγλη του πλούτου άνυψώνει στην κοινή εκτίμηση, για να μās τα καθίση μι άμερα στο όβροκο μας σάν Κυβερνήτες και ειδικότερα ήγέτες της πολιτικής, κοινωνικής και πνευματικής μας κίνησης!

Όλες αυτές οι θέσεις και άντιθέσεις, είναι ζωντανές εκδηλώσεις άνυπαρξιάς έτσι του σχολείου στην Ελλάδα κι άποδείξεις μās της τρομερής κι άδικης διάκρισης, που γίνεται μεταξύ του μικρού σχολείου που έξυπηρετεί το φτωχό λαό και του μεγάλου που δουλεύει για τους εύπορους, μεταξύ του διδακτικού προσωπικού της Μέσης και του προσωπικού της Δημοτικής (που κι όταν διαθέτει τα ίδια ουσιαστικά και τυπικά προσόντα, δε φτάνει μήτε στην κατώτερη βαθμίδα του μισθολογικού κλιμακίου της Μέσης) και μεταξύ της έσφυρας, που συνοδεύεται από φτώχεια τις περισσότερες φορές και της άσφυας, που συνοδεύεται από τον πλούτο και την ύποστηρίξη των άνυτών.

Όπως προαναφέραμε κι όπως διαπιστώνει κανένας εύκολα από τη σύντομη άνάπτυξη που κάναμε, το πρόβλημα του ενιαίου σχολείου παρουσιάζεται σάν πρόβλημα οικονομικό και γιαυτό μένει σήμερα άλυτο, τόσο στον τόπο μας, όσο και στα περισσότερα πολιτισμένα άλλα Κράτη.

Έτσι η σύγχρονη άπαίτηση, πώς χωρίζομαστε με όργάνωση σχολική, που να παρέχη σε κάθε διάνοια, τη δυνατότητα να άναπτύσσεται δίχως έμπόδια οικονομικά και κοινωνικά από το Δημοτικό σχολείο ως το Πανεπιστήμιο και να έπιτρέψη την καλλιέργεια κάθε παιδικής δεξιότητας και κάθε διαλεχτού φυσικού δώρου, μένει για την ώρα, με την ύπαρξη οικονομικών διακρίσεων, σάν μι εύχη άπραγματοποίητη για κολοσσιαία βλάβη της ανθρωπότητας και του πολιτισμού της.

Ε. Π.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Θ' ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

Πρωτ. 119.

Εν Ἀγρινίῳ τῇ 10ῃ Ἰανουαρίου 1927

Διὰ τὴν γίνῃ τὸ Κανονιστικὸν τῆς Ὁμοσπονδίας φιλελευθερώτερον καὶ λιτότερον προτείνωμεν τὰς κατωτέρω τροποποιήσεις του.

Ἄρθρ. 5. Ἐν ἐκάστῃ ἐκπ. περιφερείᾳ, ἂν πρόκειται περὶ συλλόγων διάφορων κατηγοριῶν, λειτουργεῖ εἰς διδύκους σύλλογος, πλὴν τῶν περιφερειῶν Μεγαλοπόλεως καὶ Γόρτυνος, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, Τριφυλίας, Μεσολογίου, Φωκίδος, καὶ Δωριδος, Βοιωτίας καὶ Βερροίας ἐν αἷς δύνανται νὰ λειτουργοῦν καὶ δύο Σύλλογοι μὲ διαφόρους ὄρους ἔδρας καὶ, ἂν πρόκειται περὶ Συλλόγων κατὰ κατηγορίας διδύκων, τὸ πᾶν ὅσον καὶ αἱ κατηγορίαι, ἐφ' ὅσον ἔχει ἐκάστη μὴν ἢ ἡνωμένη μετ' ἄλλων τριάντα τοῦλάχιστον μέλη.

[Διότι οὕτως ἴσως νὰ μὴ ὑπάρξῃ πλῆθος διδύκων μὴ μέλος τοῦ Συλλόγου καὶ τῆς Ὁμοσπονδίας].

Ἄρθρ. 6. γ' δελτίον ἀριθμοῦ ἐν τάξει μελῶν.

Ἄρθρ. 9. δ' . . . διαγραφὴν μελῶν ἢ ἀγγραφὴν νέων ἀριθμητικῶς.

[Διότι τὸ ὀνοματεπώνυμον τῶν μελῶν εἶναι ἀσάτα καὶ ἡ ἐκδίωξις ἀγγελλία τῶν μεταβολῶν τοῦ μητρώου φορητικὴ εἰς τὸν Σύλλογον καὶ ἀναφελλῆς εἰς τὴν Ὁμοσπονδίαν].

Ἄρθρ. 13. Τὴν Ὁμοσπονδίαν διοικεῖ πενταμελὲς Διοικ. Συμβούλιον, ἐκλεγόμενον δι' ἐν ἔτος ὁπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως καὶ παρατεταμένης αὐτοδικαίως τῆς θητείας του μέχρι ἐκλογῆς νέου Δ.Σ. Ἡ ἐκλέγουσα δὲ Γεν. Συνέλευσις ἀποφασίζει ἐκαστοτὴ πρὸ τῆς ψηφοφορίας πρῶτον εἰς τίνας κατηγορίας θ' ἀνήκουν ὑποχρεωτικῶς τοῦλάχιστον τὰ δύο μελῶν τοῦ Δ.Σ. καὶ δεύτερον ἐν αὐτῇ θὰ ἐκλέξῃ τὸν Πρόεδρον, Ἀντιπρόεδρον, Ταμίαν, Γραμματεῖα ἢ τὰ μέλη τοῦ Διοικ. Συμβουλίου. Τὰ μέλη τῆς Διοικήσεως εἶναι ἐπανευλέγιστα.

[Ἴνα μὴ οἱ περιορισμοὶ προέρχωνται ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ καταστατικῶ· ἀλλ' ἐξ ἀποφάσεων ἐκαστοτὴ τῶν Γεν. Συνελεύσεων κατὰ τὸ συμφέρον τῆς Ὁμοσπονδίας].

Ἄρθρ. 15. γ' διαγράφεται.

[Διὰ τὸν ἀνωτέρω λόγον].

Ἄρθρ. 16. Ὁ Πρόεδρος ἅμα τῇ ἐκλογῇ του παραιτεῖται, ἂν τὸ ἀποφασίσῃ ἡ Συνέλευσις, μισθοδοτούμενος ὁπὸ τῆς Ὁμοσπονδίας ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ.

[Διὰ τὸ παλινδράσαν καὶ ἀνεπάρκυστον].

Ἄρθρ. 17. Διαγράφεται καὶ ἀπαρμόζεται δημοψήφισμα.

Ἄρθρα 21, 22, 23, 24 διαγράφονται, καταργουμένου τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ ἀποκαθίστανται οὕτως:

Ἡ Γεν. Συνέλευσις ἐκλέγει τριμελὴ Ἐξελαγ. Ἐπιτροπὴν, ἣτις ἐλέγχει εἰδικότερον τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ ἔτους, περὶ τὸν 31 Δεβρίου, καὶ τὴν ἀφείκει μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τῆς συνελεύσεως διαχειρίσιν τοῦ ὑπολόγου Διοικ. Συμβουλίου καὶ ὑποβάλλει εἰς τὴν συνέλευσιν σχετικὴν ἐκθεσιν.

[Διότι ἀπὸ τὸ Ἐκπαιδ. Συμβούλιον οὐδὲν ἄλλο μῆτις σήμερον ἢ δαπάνην ἀνεκρίσκει ἢ Ὁμοσπονδία].

Δύο τοῦλάχιστον μέλη τοῦ Διοικ. Συμβουλίου ἢ τρεῖς τοῦλάχιστον Σύλλογοι ἀντιπροσωπεύοντες τὸ 1/10 τοῦ ὅλου τῶν τακτικῶν μελῶν, δύνανται νὰ ζητήσωσι τὴν λύσιν ζητημάτων διὰ δημοψηφισμάτων.

[Διὰ τὴν κίνησιν τῶν Συλλόγων καὶ τὴν πραγματικωτέραν ἐκθέλωσιν τῆς γνώμης τοῦ Κλάδου].

Ἄρθρ. 31. Προτίθεται: Δύο ἢ περισσότεροι ὅμοιοι Σύλλογοι, ἢ τῆς αὐτῆς περιφερείας, ἂν πρόκειται περὶ ἰδίων Συλλόγων κατηγοριῶν, δύνανται ν' ἀντιπροσωπεύωσιν δι' ἑνὸς κοινοῦ ἀντιπροσώπου.

[Τόσον διὰ λόγους εὐρυτέρου ἢ τῶν Συλλόγων συνασπισμοῦ, ὅσον καὶ διὰ λόγους οικονομίας τῶν Συλλόγων καὶ διὰ τὸ διευκολυνοῦν τῶν Γεν. Συνελεύσεων Ὁμοσπονδίας].

Ἄρθρ. 35. Εἰς τὸ μητρώον τῆς Ὁμοσπονδίας ἀναγράφονται αἱ Σύλλογοι, τὰ ἐνόματα τῶν μελῶν τῆς διοικητικῆς τῶν ἐκαστοτὴ καὶ ἡ ἀριθμητικὴ δύναμις μελῶν ἐκάστου ἐν τέλει Δεκεμβρίου.

[Διὰ τοὺς ἀνωτέρω εἰς τὰ ἀρθρα 6 καὶ 9 λόγους].

Ἄρθρ. 34. Τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῶν Προϋπολογισμῶν ψηφίζει ἐκαστοτὴ ἡ Γεν. Συνέλευσις. Εἰς ταῦτα περιλαμβάνονται καὶ τὰ οικονομικὰ τοῦ ὄργανου τῆς Ὁμοσπονδίας, εἰς τὴν ἢ συνδρομὴν ἂν δύνανται νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὸν πρὸς τὴν Ὁμοσπονδίαν.

[Διότι ὁ κόσμος ὅλος δὲν ὑπονασχεῖται τόσον διότι κἀθὼς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ δώσῃ πᾶν, ὅσον διὰ τοὺς τόσους ἐκονομικὰς πού χαινοῦν ἐμπρός του καὶ οὕτω θὰ ἐπιτευχθῇ πᾶν μέλος νὰ λαμβάνῃ τὸ ὄργανον τῆς Ὁμοσπονδίας.

Ὁ Πρόεδρος καὶ ἀ. κ.δ.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος

Κ. Ι. Σπαθῆς

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 54

Ἐν Μεγάρῳ τῇ 17 Φεβρουαρίου 1927

Προτάσεις

Διὰ τὴν 11ῃ Γεν. Συνέλευσιν

1) Οἱ ἐκ τῆς ἱερατικῆς σχολῆς ἐξερχόμενοι νὰ μὴ ἀποκοτῶν προσόντα δημοδιδασκάλου.

2) Ἐπειδὴ κατὰ τὰς ἐνεργηθείας προωγῆς ἐσημειώθησαν ἀδικταί, αἰτινες ἐπέφερον ταραχὴν εἰς τὸν κλάδον καὶ ἐκλόνησαν τὸ Ἐπιθεωρητικὸν κῆρος, τοῦθ' ὅσον δὲν δύνανται νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν μεταξὺ προισταμένων καὶ ὀφεισθέντων ἁρμονικὴν συνεργασίαν, οὕτω ν' ἀσφαλίσῃ τὴν ἀπαραίτητον ψυχικὴν ἐπαφὴν ἐπὶ ζῆμα κἀντοτὴ τῆς Ἐκπαιδεύσεως, πρὸς πρόληψιν δὲ καὶ ἄλλων καρομίων δυσαρτίων, ἀλλὰ καὶ προάσκειν τοῦ Ἐπιθεωρητικοῦ κῆρος ἀποκαθάρσιν: Νὰ τροποποιηθῇ τὸ Νομ. Διάταγμα τῆς διαβαθμιστικῆς μας, οὕτως ὥστε αἱ ἐπὶ τῶν προωγῶν ἀποφάσεις νὰ στηρίζωνται ἐπὶ τῶν ἐκθέσεων τῶν Ἐπιθεωρητῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ὁμολῶν τῶν Προισταμένων τῶν τμημάτων ἐκάστης Ἐκπ. Περιφερείας. Πρὸς τοῦτο εἶναι ἀνάγκη ἐκαστῆς Ἐκπ. Περιφερείας ἢ σήμερον ἀνεπίσημος διαίρεσις εἰς τμήματα, ἢ ὁπὸ τῶν Ἐπιθεωρητῶν διὰ τὴν εὐχεστέρην διεξαγωγὴν τῆς διοικητικῆς ὑπηρεσίας γενομένην, νὰ καταστῇ ἐπίσημος θεσπισ-

μένη διὰ νόμου καὶ ὁ οἰκείος τμηματάρχης διευθυντῆς πάντοτε τοῦ κεντρικωτέρου σχολείου καὶ τὸν ἀνώτερον βαθμὸν ἀπαιτήτως ἔχων νὰ ὑποχρεωθῇ ἐπισημαστέμενος, ἀκαθ' ἢ δις τοῦ ἔτους τὰ τὰ σχολεῖα τοῦ τμήματός του καὶ παρακολουθῶν ἀπλῶς τὴν διδασκαλίαν τῶν διδασκάλων ἐξετάζων δὲ καὶ τοὺς μαθητὰς νὰ ὑποβάλλῃ πρὸς τὸ οἰκείον Ἐκπαιδευτικὸν διὰ τοῦ ἁρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ ἴδιαν δι' ἑκάστον διδάσκαλον ἐκθεσιν.

Ἐκ τῆς τοιαύτης τροπολογίας, ὡς εἶναι φανερόν, οὐδὲς περιορισμὸς τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ ἐπιφέρειται, οὐδ' ἄλλως πως θίγονται οὗτοι, ἐν μάλιστα ληφθῆ ὅτι ὅσον εἰς ἀπὸ ἐτῶν ὁ νόμος παρέσχεν εἰς τοὺς διευθυντὰς τῶν σχολείων τὸ δικαίωμα ἢ μᾶλλον ἐπέβαλε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὑποβάλλωσι κατ' ἔτος εἰς τοὺς ἐπιθεωρητὰς ἐκθέσεις διὰ τὸ προσωπικῶν τῶν σχολείων τῶν.

3) Τὰ ἐκ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοδιδασκάλων νὰ λαμβάνωνται ὅτι ὅσον καὶ διὰ τὴν προαγωγὴν τους ὡς ἐπὶ πραγματικῆς ὑπηρεσίας, ἀσχετῶς ἂν εἶχον διορισθῇ διδάσκαλοι, καθ' ὅσον χρόνον ἐκλήθησαν πρὸς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν καὶ τοῦτο, διότι οἱ διδάσκαλοι, ὡς καὶ οἱ στρατιωτικοὶ ἐξεκαιδεύθησαν εἰς εἰδικὰς σχολὰς καὶ ἠκολούθησαν τὸ ἐπάγγελμα, δι' ὃ ἐξεκαιδεύθησαν, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων.

4) Νὰ ἐλαττωθῇ τὸ ἔτος πρὸς παροχὴν συντάξεως ἀπὸ 35 ἐτῶν εἰς 25 καὶ νὰ ληφθῶσιν εὐργατικὰ μέτρα διὰ τὰς διδασκαλίους πρὸ παντὸς διὰ τὰς ἐργασίας.

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γραμματεὺς

Γ. Χατζῆς

Ἄλ. Ὑψηλάντης

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Συλλόγου μας τῆς 5 Φεβρουαρίου πῆρε τὴν ἀκόλουθον ἀπόφασις:

... Νὰ προταθῇ ὡς θέμα συζητήσεως κατὰ τὴν Γεν. Συνέλευσιν τῆς Ὁμοσπονδίας, κοῦ θὰ λάβῃ χώραν τὴν 28 Ἀπριλίου ἢ κατ' ἀργίαν τῶν ἱερατικῶν σχολῶν ὡς ἱεροδιδασκαλείων, καθ' ὅσον ὁ τρόπος καθ' ὃν λειτουργοῦν σήμερον καὶ τὸ πρόγραμμα αὐτῶν, πᾶν ἄλλο παρὰ διὰ τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα προπαρασκευάζουν. Παράδειγμα ἡ ἱερατικὴ Σχολὴ Τριπόλεως, ἣτις στερεῖται παιδαγωγοῦ καὶ συνεπῆς εἰς τοὺς τροφίμους τῆς οὕτω νότις κᾶν παιδαγωγικῆς ἢ διδακτικῆς μορφώσεως γίνεται. Πῶς εἶναι δυνατόν, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ὅλοι μας οἱ ἀγῶνες στρέφονται εἰς τὴν καλυτέραν μόρφωσιν τοῦ διδασκάλου, εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν γίνεται τόσος θόρυβος διὰ τὸν θεσμόν τῶν προρωσίων, εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν σύσσωμος ὁ κλάδος ἐζητήσῃ τὸ ἀνοιγμὰ τῶν πυλῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ εἰς τὸν δημοδιδασκαλον διὰ τὴν ἀριωτέραν μόρφωσιν του, πῶς εἶναι δυνατόν, λέγομεν, νὰ δεχθῇ ὁ κλάδος νὰ μελῶν ὀρθία ἰδρύματα, ὅπως αἱ ἱερατικαὶ Σχολαί, κοῦ κατ' εὐφημισμὸν καλοῦνται ἱεροδιδασκαλεῖα, ἐνθ' ἀπεροῦνται καὶ παιδαγωγοῦ καὶ πρακτικοῦ σχολείου καὶ ἀπρωσφαίρας ἐπὶ τέλους τοιαύτης, ἣτις νὰ ἐπιτρέψῃ διδασκαλικὴν ἀνακοινὴν συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ σημερινοῦ λαϊκοῦ σχολείου;

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας λόγους

ἐπιφέρει ἡ Γεν. Συνέλευσις τῶν δημῶν Μαντινείας καὶ Κυνουρίας, οὗ ἡ Διοίκησις τῆς Ὀμοσπονδίας θά ἐπιθετήσῃ τὸ προτεινόμενον θέμα μας καὶ θά τὸ κατατάξῃ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Γεν. Συνελεύσεως τοῦ Κλάδου.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΡΤΥΝΟΣ (ΚΡΗΤΗΣ)

Ἀριθ. Πρακτ. 13,

Ἀπόσπασμα Πρακτικοῦ ὑπ' ἀριθ. 13

Ἐν Μοίραις σήμερον τὴν 13ην τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1927 τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ συλλόγου τῶν δημῶν Γόρτυνος συνεβλήθη εἰς ἑκτακτοῦ συνεδρίου συγκληθέν ἔκ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ Ἀντωνίου Βαλεργάκι, τοῦ Γραμματέως Κωνσταντίνου Ἰατρᾶκι καὶ τῶν μελῶν Ἀριστείδου Κανναδό, Γεωργίου Μαυράκι καὶ Ἀννης Σφακιανᾶκι καὶ λαθὼν ὁ δ' ὄψιν τὰ πρὸς συζητήσασθαι θέματα ἴσως ἕσσον ἀφορᾷ τὰ θέματα τὰ προταθῆσκάνα πρὸς καταχώρησιν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τῆς Ὀ. Γενικής συνελεύσεως τῆς 28 Ἀπριλίου ἐ.ἔ. τῆς Διδακταλικῆς Ὀμοσπονδίας ἐγκρίνει ὡς α) ὡς πρὸς τὸ οἰκονομικόν, τροποποιηθῆ τὸ Διάταγμα τῆς διαβαθμίσεως μας κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ ἰκανοποιῦνται ἀναλόγως πᾶσαι αἱ κατηγορίαι καὶ εἰδικῶς οἱ τῆς Ε', τάξιας νὰ προάγονται, ἐφ' ὅσον κέτινται τὰ νόμιμα προσόντα εἰς τὴν στ', κατηγορίαν καὶ ἂν δὲν ὑπάρχουν θέσεις Διευθυντῶν β', τὸ ὑποχρεωτικὸν πάντων τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ δημῶν, πλὴν τῶν προσωρινῶν, ὡς ἀποτελῶσι μέλη τῶν συλλόγων τῆς περιφερείας τῶν, ὡς καὶ συνδρομητὰ εἰς τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς Ὀμοσπονδίας, γ' ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν αἰρετῶν μελῶν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου εἰ μὴ ὄντες μέλη συλλόγων νὰ μὴ ἔχωσι δικαίωμα ψήφου κατὰ τὴν ἐκλογὴν, δ', εἰς τὰ ὑπάρχοντα μέλη τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου νὰ προστεθῇ ὡς τέταρτον μέλος ὁ ἐκάστοτε Πρόεδρος τοῦ συλλόγου τῆς περιφερείας. ε'. Τροποποιῆσιν τοῦ σχετικοῦ ἀρθροῦ τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὀμοσπονδίας, ὥστε νὰ δύναιται εἰς ἀντιπροσωπικὴν νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ δύο συλλόγους. Ἐφ' ᾧ συνετάχθη τὸ παρὸν καὶ ὑπογράφεται ὡς ἑξῆς:

Ὁ Πρόεδρος Τὰ Μέλη
Ἀντ. Βαλεργάκις Γ. Μαυράκις
Ἀριστ. Κανναδός
Ἀννα Σφακιανᾶκι

Β' ΔΗΜΟΔΙΔ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ (ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ) ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Φεβρουαρίου 1927
Κύριε Πρόεδρε,

Παρακαλοῦμεν θερμῶς ὡς εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς προσηχοῦς Συνελεύσεως τῆς Διδακταλικῆς Ὀμοσπονδίας περιληφθῇ καὶ ἡ κατωτέρω πρότασις ψηφισθῆσά εἰς τὴν Γεν. Συνεδρίαν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου τῆς 6ης Φεβρ. ἐ.ἔ!
«Συνιστᾶται παρὰ τῆ Διοικητικῆς Συμβουλῆς τῆς Ὀμοσπονδίας πανταμελῆς Παιδαγωγικῆ Ἐπιτροπῆ, σκοπὸν ἔχουσα τὴν παιδαγωγικὴν καθοδήγησιν τῶν δημοδιδασκάλων διὰ τῆς δημοσιεύσεως ὁδηγίων μεθοδικῶν, ὁδοιγιατικῶν διδακταλικῶν, περιλήψεων νεωτέρων παιδαγωγικῶν συγγραμμάτων, μεταφράσεων αὐτῶν κ.κ.» ἐν ἰδιαιτέρως παρτήματι τοῦ «Διδακταλικοῦ Βήματος».
Μετὰ θερμῶν εὐχαριστιῶν καὶ πολλῆς τιμῆς
Ὁ Πρόεδρος Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Α. Δαμασκηνός Μ. Καλυδρόπουλος

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ὑπὸ Τζ. Τσανικῆ

(Συζητήσια καὶ τέλος)

Ἐκτός λοιπὸν ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν, ἀριθμησὴν καὶ γραφῆν στὸ ἀγροτικὸν σχολεῖον πρέπει νὰ εἰσαχθοῦν μαθήματα γιὰ τὰ πράγματα, γιὰ τὰ ὄντα ποὺ ὑπάρχουν γύρω του. Νὰ εἰσαχθοῦν μαθήματα πειραματικὰ καὶ θὰ δεξιοῦν τὴν παρατήρησιν καὶ θὰ πλουτίσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ παιδιοῦ μὲ χειροκιστικὰ γνώσεις. Νὰ ποὺ μορεῖ νὰ χρησιμοποιεθῇ ὁ χρόνος καὶ θὰ περισσεύσῃ ἀπὸ τῆς διδασκαλίας τῆς Γραμματικῆς, ὡς ἐτόνισα στὴ προχθεσινῇ συνέλευσιν τοῦ Β' Συλλόγου Ἀθηνῶν. Ὁ μέθοδος δὲ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία οὗτις θὰ παραδεχτοῦμε τὴν ἐνεργητικὴν, καὶ ἀπαιτεῖ ὁργάνωσιν τῶν μαθημάτων γύρω ἀπὸ κατάλληλα κέντρα ἀνεπαφῆς τοῦ ὄντος καὶ ὄντος τοῦ Ε. Α. Π. χωριστὰ βέβαια γιὰ κάθε μεγάλῃ γεωργικῇ περιφέρειᾳ, καὶ πολλαπλασιασμός τῶν ἐκδρομῶν γιὰ ἐπιτόκιο μάθημα στὴν ἐξοχὴ καὶ εἰς φυσικὰ ἢ ἀναφυχῇ.
Τὰ προγράμματα θὰ καταρτισθοῦν κατὰ περιφέρειας ἀπὸ τοιαύτας ἐπιτροπῆς, τῶν ὁποίων θὰ εἶνε μέλη οἱ ἐπιθεωρηταὶ τῶν δημοτ. σχολείων, ἀντιπρόσωποι τῶν δημοδιδασκάλων καὶ τῶν ἀγροτικῶν συνεταιρισμῶν ἢ ἄλλων γεωργικῶν συνδέσμων. Δὲν θὰ λησμονηθοῦν νὰ μορεῖ ἀκόμη ὁ αὐτὸς μερικὰς γνώσεις γεωργικῆς, λογιστικῆς καὶ ὕγιεινῆς.
Γεννάται τῶρα τὸ ἄλλο ζήτημα· πρέπει νὰ φτιάσωμε χωριστὴν κατηγορίαν δασκάλων γιὰ τὰ ἀγροτικὰ σχολεῖα; Μερικοὶ φρονοῦν. οὗτις πρέπει ἢ προπαρασκευῆ ἀρθῶν νὰ γίνεται σὲ ἀγροτικὰ διδασκαλεῖα, ἄλλοι ὅμως παραδέχονται, οὗτις μορεῖ νὰ γίνῃ ὁ ἐκεῖνος καὶ ὑπάρχουν τῶρα, φτάνει νὰ ληφθῇ φροντίδα γιὰ μιὰ πλατυτέρῃ μόρφωσιν σύμφωνα μὲ τὴν ἀνάγκην τοῦ νομοῦ ἢ τῆς μεγαλύτερης γεωργικῆς περιφερείας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἀπαιτοῦσε πάλιν εἰδικὸς καθήγητάς.
Πάντας πρέπει νὰ ἔχουμε ὁ δ' ὄψιν, οὗτις τρία πράγματα μορεῖ νὰ κάμουν τὸν ἀληθινὸν ἀγρότη δάσκαλον·
1) Γερῆ ἐπιστημονικὴ κατάρτιση
2) Χειροτεχνικὴ προπαρασκευῆ
3) Μερικὰ ἰδιαιτέρως χαρακτηριστικὰ, π. χ. μερικὰς κλίσεις, ἕνα ζωντανὸν ἰδεῶδες τοῦ σχολεῖου, κ.λ.κ.
Θὰ ἤθελα τὸν ἀγρότη δάσκαλον νὰ ἔχῃ τὴν μικρὴ ἰκαυλὴ του, τὸ χωράφι του ἢ τὸ ἀμπέλι του, νὰ μὴ ἔχῃ κανενὸς τεχνικὴ τὴν ἀνάγκην γιὰ νὰ βάλῃ ἕνα καρπὸ ἢ γιὰ νὰ κατασκευάσῃ μερικὰ ὄργανα ἀπ' αὐτὴ τῆς φυσικῆς, νὰ ἔχῃ τὸν κῆπο του, ὅπου νὰ καλλιεργῇ τὰ λαχανικὰ του καὶ τὰ ἀνθη του νὰ εἶνε ἐξκουστὰ σ' ὀλόκληρην τὴν περιφέρειαν. Ὁ δὲ τὸν ἤθελα νὰ εἶνε μὲ δυὸ λέξεις ἕνας ἀγρότης διανοούμενος, καὶ ἕνας διανοούμενος ἀγρότης. Ἡ δυσκολία ὅμως γιὰ νὰ καταρτίσωμε τοιοῦτους δασκάλους εἶνε μᾶλλον ἠθικῆς σημασίας. Τὸ ρεῖμα τοῦ σαρμαντισμοῦ, καὶ παρέρου καὶ παρασύρει τοὺς χωρικοὺς μας, πολλὸ περισσότερο παρέρου καὶ τοὺς δασκάλους μας. Καὶ οἱ οἱ καταρτίζονται καὶ διοριζοῦν σὲ μιὰ πόλιν μέσα, εἰνε γνωστὸ πὸς τὸ θεσφαὶ εὐτύχημα. Πρέπει λοιπὸν νὰ κολημηθῇ ἡ ἀγάπην πρὸς τὸς πόλεις ἀπὸ τοὺς μέλλοντας ἀγρότας δασκάλους, νὰ ἀλλάξῃ ἢ ἰδέαν ποὺ ἔχουν γιὰ τοὺς κατοικοῦντας στίς πόλεις, ὥστε νὰ γίνωνται ἐπιθυμητῆς. Ἀκόμη πρέπει νὰ συνηθίσουν μὲ τὴν ἰδέαν, οὗτις πρέπει νὰ παραμεινῶν στὸ χωριό.

Συντελεστικὰ μέσα γι' αὐτὸ μορεῖ νὰ εἶνε: 1) μιὰ ἀνάλογη ἀποζημίωσις, 2) δικαίωμα προαγωγῆς σὲ ὀλιγώτερο χρονο· 3) παραχώρησιν ἐκτάσεως γῆς πρὸς καλλιέργειαν κ.λ.κ.
Ἐτοῖς ὑπάρχει ἀπίστω. οὗτις θὰ προτιμοῦν περισσότερο τὸ χωριὸν καὶ ἔνθ θὰ ζῆτοῦν μὲ κάθε θυσία νὰ καταδοῦν στίς πόλεις, ὡςως τῶρα γίνονται.
Μένει τὸ ζήτημα τῆς μεταπολεμικῆς γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως. Σύμφωνα μὲ αὐτὸ θὰ μορεῖσιν νὰ ὀργανωθοῦν διελίξεις καὶ μαθήματα τῆς Κυριακῆς ἢ τὰ βράδια, πρὸ πάντων κατὰ τὴν χειμῶνα, καὶ νὰ ἔχουν πάντοτε ὡς θέμα μιὰ καλλιέργειαν τῆς καλλιέργειας τοῦ κρετόντος τῆς περιφερείας; τὰ ἀποτελέσματα καὶ ἐπέφερα σὲ μιὰ ἄλλη, κ.λ.κ. Ἀκόμη σὲ τέτοιαις διελίξεις θὰ μορεῖσιν νὰ καταδειχθῇ ἡ κοινωνικὴ κατάσταση τῶν ἀγροτῶν, καὶ ἀποταλοῦν τὴ βίωσιν καὶ τὰ θεμέλια τῆς ἠθικῆς οἰκογενείας, τὸ σπουδαῖο ρόλο καὶ παίζει ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ στὴν ἑλθ. οἰκονομίαν τῆς χώρας, καὶ πρὸ πάντων τὸ ἀόητον καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ ἀγρότου. Σ' αὐτὰ ἀκόμη θὰ μορεῖ ἢ ἀποκτηθῇ ἡ οἰκονομικὴ τὸ βιβλίο, τὸ χαλογραμμῶν σὲ γλῶσσο του, τὸ σπουδαιότερον μέρος γιὰ νὰ διωχθῇ ἡ ἀνία καὶ ἡ στενοχώρια, καὶ τόσο συχνὰ πιάνουν τοὺς χωρικοὺς μας.
Ἀνακαμφαλοῦντας, ἀπαναλαμβάνομεν, οὗτις τὸ ἀγροτικὸν σχολεῖον δὲν θὰ ἀποδοῖ γὰς καρποὺς καὶ περιμινοῦμε δλοὶς ἐπ' αὐτό, ἐάν δὲν εἰδωκοποιηθῇ ὅσον ἀφορὰ τοὺς δασκάλους καὶ θὰ ἔχῃ, τὰ προγράμματα καὶ τὰς μεθόδους καὶ τὰ χρονομοιοποίησιν. Ἐτοῖς θὰ συντελέσῃ κατὰ πολλὸ καὶ στὸν περιορισμὸ τοῦ ρεῖματος αὐτοῦ τοῦ σαρμαντισμοῦ, καὶ ἀπειλεῖ νὰ ἀρημόσῃ τὴν μισθὴ Ἑλλάδα καὶ νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὴν πολιτικὴν ἔκπν καθὲ ἄλλο παρὰ ὑχάριστον εἶνε ἡ ζωῆ.
Νέα Ἰωνία Τζ. Τσανικῆ

ΕΠΙΜΕΛΙΑ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΛΛΗΘΩΝ

Πίναξ ἐφ' ἡπαξ βοηθημάτων εἰς μεταλλικὰς δραχμάς, ἀναλόγως τῶν βαθμῶν μας.

Εισηγητῆς	6.720	Ἀκόλουθος	3.360
Γραμμ. α'	5.760	Γραφεύς α'	2.880
β'	4.560	β'	2.100

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«Ἀναγέννησις καὶ Ἐσχολικὴ πρᾶξις»
—Ἐξεδόθη τὸ ὑπο τευχὸς τοῦ περιοδικοῦ «ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ». Μαζὶ μὲ τὸ τευχὸς αὐτὸ ἐκκλοπήρησεν ὡς παρῶσθημα τοῦ περιοδικοῦ καὶ ἡ «ΣΧΟΛΙΚΗ ΠΡΑΞΙΣ», φυλ. 1ον καὶ 2ον.
Σκοπὸς τῆς «Σχολικῆς Πράξεως» εἶνε «να ὑποβοηθήσῃ τὸν Ἕλληνα δάσκαλον ὁμοιώτερα σὸ ἔργο του, συμπληρώνοντας τὸ γενικὸ ἰδωλολογικὸν προσανατολισμὸν καὶ τὴν ἀνώτερον φιλοσοφικὴν, ἐπιστημονικὴν, καλαισθητικὴν καὶ παιδαγωγικὴν μόρφωσιν, ποὺ θέλει νὰ τοῦ δίνη ἡ Ἀναγέννησις». Γι' αὐτὸ θὰ εἶνε ἕνα κοινὸν στάδιο συνεργασίας δλοῦν τῶν δασκάλων, τῶν ὁποίων θέλει νὰ καλλιεργῇ τὴν ἐπαγγελματικὴν ἰκανότητάς.
Ἡ συνδρομὴ τοῦ περιοδικοῦ «Ἀναγέννησις» μαζὶ μὲ τὴν «σχολικὴν πρᾶξιν» εἶνε ὀρ. 180.
Ὁ «Φόρος». —Μηνιαῖον εἰκονογραφημένον περιοδικόν, ὄργανον τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἑλλην. Συλλόγου «Ἀλεξανδρινῆς διδασκαλίας». Ἐτος 1ου τευχὸς 1. Συνδρομὴ γιὰ τὴν Ἑλλάδα Ζετ., 12.1/2 Ἀλεξανδρεία.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ
ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ Δ. ΒΗΜΑΤΟΣ
Πᾶν ἔμβασμα χρηματικὸν πρέπει νὰ διευθύνεται πρὸς τὸν κ.
ΕΜΜ. ΧΥΤΣΗΝ
Ταμίαν τῆς Ὀμοσπονδίας

Η ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΗΛΗ

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

ΣΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ κ. ΧΑΡΤΟΥΛΑΡΗ

Τὸ ἀγαπητὸ «Βῆμα» δὲ μοῦ χάρισε λίγῳ χρόνῳ γιὰ ν' ἀπαντήσω στὰ τρία ἐρωτήματα, καὶ δάξει ὁ συνάδελφος κ. Χαρτουλάρης. Τὸ πρῶτο εἶναι, ἀν δὲν κἀνὼ λάθος, τὸ ζήτημα τῆς κατοικίας: Τὸ ζήτημα αὐτὸ ἀπασχολοῦσε καὶ προπολεμικὰ, ἀλλὰ (ὡς μεταπολεμικὸν, ἐλατὰ κρῆτι τῆς Εὐρώπης καὶ περισσότερο τὴν Ἑλλάδα, μὲ τὴν πληθωρικὴν κίνηση τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ τὸν ἐρχομὸν ἰδῶ τῶν ἀδελφῶν προσφύγων. Τὸ ζήτημα παρουσιάζεται στὴν δευτέρῃ του μορφῇ ξεχωριστὰ στὶς πόλεις, ὄχι μονάχα γιὰ τὸ προοφυγικὸν κόσμον ἢ τὴν δυσανάλογα ἀστυκὸν, ἀλλὰ καὶ ἀπ' τὴν μεταπολεμικὴν τάση ἐγκατάστασος τοῦ πληθυσμοῦ τῶν χωρίων στὶς πόλεις. Μ' ὅλο του τὸ δικαίωμα τόσο σοβαρὸ κοινωνικὸ ζήτημα δὲ μορεῖ ν' ἀφήσῃ ἀδέιφορὸ τὸ δάσκαλο, καὶ ἀποτελεῖ σπουδαῖα κοινωνικὸν παράγοντα, μὴ καὶ μάλιστα ἡ ἐπίλυσί του τὸν ἐνδιαφέρει καὶ ἡμεῖς.

Ἄν θέλωμε νὰ ἐξετάσωμε ἀληθινὰ τὸ ζήτημα, πρέπει νὰ τὸ χωρίσωμε σὲ τρία μέρη, ἀνάλογα μὲ τὶς αἰτίαι καὶ τὸ γένος, δηλ. σὲ ζήτημα α.) κινήσεως ἀντιλήψεως β.) ἀπόψεως καὶ γ.) πρακτικῆς μέριμνας. Ἀπ' τὴν πρώτην ἀποψηθὲν ὀφείλω νὰ καταδείξω στὰ παιδιὰ, σὲ συνδυασμὸν μὲ ἄλλα μαθήματα καὶ μὲ ζωντανὰ παραδείγματα τὸν κίνδυνον, καὶ διατρέχει ἡ ζωὴ τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς Κοινωνίας ἀπὸ τὴν κοινὴν κατοικίαν καὶ νὰ τοὺς βίωσω τὸν περιορισμὸν τῆς ζωῆς τους—καὶ βέβαια δὲν εἶναι ἡ ἀπόχλιση χρημάτων, τὰ ὅποια πρέπει νὰ εἶναι μέσα γιὰ τὴν ζωὴ καὶ ὄχι σκοπὸς τῆς—χτυπώντας ἔτσι τὴν φιλαργυρίαν, καὶ εἶναι μὴ πηγὴ τοῦ κακοῦ εὐσιαστικῶταρα δὲ καὶ ἡμεῖς θὰ συνεισφέρωμε, προπαγανδίζοντας ὁμοίως στὴν Κοινωνίαν εἰς μὲ διαλέξεις εἰς μὲ ἐπισκέψεις στὰ σπίτια. Μὰ μορῶ καὶ ἡμεῖς τὰ παιδιὰ νὰ ἐκτιμῶσωμε συνθηθίζοντάς τα στὸν ὕγιεινὸν ἀέρα ὄχι μονάχα σὲ σχολεῖο ὕγιενὸν, ἀλλὰ περισσότερο σὲ ἀκαθάρτια μαθήματα καὶ στὴν ἐξοχή.

Ἄν αἰτία τοῦ κακοῦ εἶναι ἡ στέρηση, ἄλλο θετικώτερον δὲν ἔχω νὰ κἀνω ἀπὸ τὸ νὰ μάθω τὰ παιδιὰ τὸν τρόπο τῆς ἀπόχρησος τῶν μέσων τῆς ζωῆς, δηλαδὴ τὸν τρόπο τῆς ἐργασίας, ὄχι μονάχα μὲ τὰ λόγια, ἀλλὰ καὶ μὲ ἔργα (σχολικὸς κῆπος, ἐργαστήρι, τεχνικὰ μαθήματα, φυσικὴ καὶ χιμεία), ἀλλὰ περισσότερο μορφώνοντάς τοι μαθητὴν πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ μὲ τὴν κατάλληλην διδασκαλίαν τῆς ἱστορίας, μὲ τὴν Σχολικὴν Κοινότητα κ. λ. π. πράγματι καὶ θὰ συνηθίσουν τὸ παιδί στὴν ὁμαδικὴν δράσιν γιὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς ἐργασίας του.

Ἄπὸ τὴν τρίτην αἰτίαν, δηλαδὴ τῆς πρακτικῆς μέριμνας, ἡ δράσις μου στοὺς μαθητὰς θὰ εἶναι μικρότερη καὶ μεγαλύτερη στὴν Κοινωνίαν ὅτι φροντίζωμ δὲλαδὴ τὰ τὸ κἀνω ζήτημα κοινωνικὸν σὲ συνθήκῃ μὲ τὸς γονεῖς καὶ σὲ διαλέξεις καὶ θὰ σπερῶν τὴν κοινωνίαν σὲ ὁμαδικὴν δράσιν καὶ θὰ ἀναγκάσω τὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ ριζικὰ μέτρα κἀνω σὲ ζήτημα αὐτὸ καὶ ὄχι μονάχα νὰ περιερίσσει δαπάνας καὶ νὰ ψηφίσῃ σχετικὸν κοντόλι κἀνω χρόνο στὸν προϋπολογισμὸν γιὰ τὸ χρεῖσιμον ὁρισμένου ἀριθμοῦ κατοικίων στὶς πόλεις, γιὰ τοὺς ἐργάτας, ὁπαλλήλους καὶ ἄλλους βιοκαταιστὰς, δίνοντάς ἔτσι καὶ δουλειὰ σὲ πολλοὺς ἀερ-

γοὺς, ἀλλὰ καὶ νὰ λάβῃ μέτρα, καὶ θὰ ἀνακῆψουν τὴν ὁρμὴν γιὰ μετανάστεψιν τῶν χωρικῶν πρὸς τὶς πόλεις, κἀνωτάς τῆς ζωῆς τοῦ χωριοῦ καὶ ὁπορερτῆ.

Ὅσο γιὰ τὸ δευτέρον ζήτημα δὲν ἔχω κολλὰ νὰ πῶ, καρὰ μονάχα καὶ πρῶτιστα πρέπει ἡ Πολιτεία νὰ μὴ χῶνῃ ἀλογάριστα τὸ αἷμα τοῦ λαοῦ σὲ ἀχρηστος ὅχησεις, ἀλλὰ σὲ ἔργα ἀνθρωπιστικὰ (ἔργοι, ὕγιενὸς κατοικίας μὲ πατώματα βραμμένα μὲ λαδομπογιὰ κ. λ. π.). Μ' ὅλα ταῦτα ὅμως εἶναι κἀτι ἐργασίας καὶ ὁμοιαμερὸς τὸν κἀσω καὶ μερικὸς θὰ μοροθοσαν νὰ λειψῶν ἀντικαθιστώμενας μὲ μηχανεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ καὶ ἀπαρτῆτες καὶ ἀναντικατάστατες θὰ μοροθοσαν νὰ γίνονται μὲ ἄλλαγμα, κολλὰς μάλιστα θὰ μοροθοσαν νὰ λειψῶν (βούλες κ. λ. π.). Αὐτὴ ὅμως ἔλα ἀπὸ μελλοντικὴν ἀποψῆ, ἀπὸ τωρινὴν θὰ συστήσω κἀνω σὲ διδασκαλίαν ἀτεμικὴν καθαρὴν τῶν μαθητῶν καὶ προσοχὴν νὰ μὴ γίνοντο κολλὰς σκόνες, ἀλλὰ νὰ ξεσκονίζοντο τὰ ροῦχα τους σὲ σπιτι καὶ τὰ παπούτσια στὴν εἰσοδο τοῦ σχολεῖου, ἔπειτα μεγάλη προσοχὴ σὲ ἀνάδασμα καὶ κατέδασμα καὶ θὰ κἀνω καὶ τὴ δουλειὰ τῆς σαρώστρας καὶ ὁπορερτῆ. Μὲ τὴν τελευταία μου πρότασιν νομίζω καὶ ἀπάντησα σὲ τρίτον ἐρωτήμα, γιὰ τὴν προτιμὴν καὶ ὁκάρχον σαρώστρας, ἐπειδὴ βρῖσκω τὸν ὁργανισμὸν τοῦ παιδιοῦ καὶ λατὸν καὶ ἐδαφῆν, ἐνοεοταῖ θὰ παρρρησῶμαι σὲ ὄρωμα, ὡς δάσκαλος, γιὰ νὰ γίνονται μὲ τὸν καὶ ὄχι ὕγιενὸν τὸροκον (κατάδρεγμα, σήκωμα θρανίων κ. λ. π.)

Βηροτοδῆγη—Λόγος 26:1-27
Σωκράτης Τόκαος

Η ΥΓΙΕΙΝΗ

Συγγαίρω τοὺς συναδέλφους οἱ ὅποιοι τοιαῦτα κολλύτιμα ἐρωτήματα θέτουν δημοσίως καὶ καλοῦν τοὺς συναδέλφους εἰς δημοσίαν συζήτησιν. Ἰὸν ἡ ἀπάντησις τοῦ δασκάλου εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν μαθητῶν πρέπει νὰ εἶναι. Ἡ ὕγιεινὴ ἀπαιτεῖ τὰ σπῆτια νὰ εἶναι εὐάερα, εὐήλια, νὰ φωτίζονται κλυοσίως, καὶ ἔχουν κολλὰ εὐρύχωρα δωμάτια, ὁ καθένας νὰ κοιμάται εἰς τὸ ἐωατίον του, νὰ ἔχωμεν δωμάτιο καὶ νὰ μαγειρεύωμεν, νὰ τρώωμεν, νὰ κοιμώμεθα κ. λ. Ἄδὲ εἶναι σωστὰ καὶ πρέπει νὰ γίνονται ἐφ' ὅσον εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατόν καὶ κατὰ τὸ δυνατόν. Ἄλλὰ εἰς ὅμως διὰ διαφόρους λόγους, καὶ ἰδίως οικονομικῶς, μὲ εἶναι τελειῶς ἀδύνατον νὰ ἐκπληρωσωμεν ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ὕγιεινῆς καὶ ὄχι μόνον αὐτὸ, ἀλλὰ εἰμεθα ὁπορερτωμένοι νὰ κατοικοῦμεν εἰς ὑπόγεια σκοτεινὰ καὶ νὰ κοιμώμεθα κολλοὶ εἰς ἓνα δωμάτιον εἰς τὸ ὅπολον συγχρόνως μαγειρεύωμεν, τρώωμεν καὶ κοιμώμεθα, καθὼς μὰς λέγουν αὐτὸ οἱ μαθητὰι, προκειμένου βίβια νὰ κατοικῶσωμεν εἰς τὸ ὑκαίθρον ἢ νὰ ζήσωμεν εἰς βάρος ἄλλου, πρέπει νὰ ἀνεχώμεθα τὴν παρεῖσαν καὶ κατὰστατιν, καὶ νὰ φροντίζωμεν καθ' ἑμῶν διὰ παντὸς νομῆμου καὶ ἠθικοῦ μέσου διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς κατοικίας μας. Εἰς τὸ 2ον ἐρώτημα. Ἡ ὕγιεινὴ ἀπαιτεῖ μεταξὺ τῶν κολλὰν νὰ κρρφυλατιώμεθα ἀπὸ τὴν γυμνὰν ἐπιδολὴν μικροβία σκόνῃ. Καὶ αὐτὸ εἶναι κολλὸ σωστὸ. Ἄλλὰ ἐξ Ἰσου κ. π. ὅλα εἶναι ἐπίσης ἡ ἀπειρησὶς τῆς κερρ καθαρὴν τῆς. Γιαυτὸ πρέπει νὰ εἰμεθα εἰς ὅλα καθαροὶ καὶ πάντοτε καθαροὶ, διατηροῦντες καὶ τὸ σχολεῖον καθαρό.

Τὸ σχολεῖον ὅμως, τὰ σπῆτια, οἱ ὁρομοὶ κ. λ. πρέπει γιὰ νὰ εἶναι καθαροὶ νὰ σαρώνωται. Καὶ πρέπει νὰ σαρώνωται ἀπὸ ἠλικιωμένους καὶ ὄχι ἀπὸ παιδιὰ, διότι τῶν ἠλικιωμένων ὁ ὁργανισμὸς δυσκολώτερον προσβάλλεται ἀπὸ τὰ μικροβία, ἀπὸ τὸν τρωπερὸν ὁργανισμὸν τοῦ παιδιοῦ. Ἐκτὸς τούτων, ὁκάρχον καὶ μέσα καὶ τρόποι πρὸς κρρφυλαξιν ἀπὸ τῶν μικροβίων τῆς σκόνῆς καὶ ἄλλων κλυομένων ἀντικειμένων τοὺς ὄσλους ὀφείλουν νὰ γυνώρίζοντο καὶ ἡ σαρώστρια καὶ ὁ σκουπιδιάρης καὶ ἡ ὑπερήστρια κτλ. Κατὸ πιν τῶν ἐρωτήσεων τῶν μαθητῶν ἡ κατεῖθυσιν τῆς διδασκαλίας πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν ἐπιδωκομένων ὀφειλετῶν πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀκόλουθος:

Καθὼς καταλαβαίνετε, παιδιὰ γιὰ νὰ ζήσωμεν σὲ πολιτείαν καὶ χωρίῃ κολλοὶ μαζὶ εὐτυχῆι, ἔχωμεν μεγάλες καὶ κολλὰς ἀνάγκας καὶ μὰς ἐπιβάλλεται νὰ κἀνωμε καὶ ἀνθυγιενὸς ἐργασίας, ὅπως οἱ κἀρα κἀνω—σάρωμα σπιτιοῦ, σχολεῖου, ὄρωμων—γιὰ τὸ ἓνας ἀνθρωπος κρεῖδίζεται τὸν ἄλλον (ἔτσι ὁ πλοῦσιος τὸν πτωχὸν κτλ.). Γιαυτὸ εἰμεθα ὁπορερτωμένοι νὰ βοηθῶμεν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, οἱ κλυότιοι νὰ δίνοντο στοὺς πτωχοὺς κτλ., διότι αὐτὸ μὰς εἶπε καὶ ὁ Χριστὸς, καὶ γιὰ τὸ ἀτομικὸν μὰς συμφέρον τότε ἀν δὲν ὀνηρῶν σαρώστρες, σκουπιδιάρηδες, ὀνηρῆστρες, τὶς δουλειὰς αὐτῆς κατ' ἀνάγκην θὰ ἐκἀνωμεν οἱ ἰδιοὶ. Καὶ τέλος εἰς τὸ 3ον ἐρωτήμα ἔχω τὴν γνῶμην οὐτι καὶ σύμφωνο μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ σχολεῖου ἐργασίας εἶναι ὅτι, πρέπει οἱ μαθητὰι νὰ σαρώνωσιν καὶ ὄχι σαρώστρες, τὸ σχολεῖο. Διότι κλην τοῦ μειοκνητῶμον καὶ ἔχει, τοὺ νὰ ἐκθέτη εἰς κίνδυνον τὴν ὕγιαν τῶν μαθητῶν,—καίτοι καὶ αὐτὸ διὰ διαφόρων μέσων δύναται κατὰ κολλὸ νὰ ἐξουδετερωθῇ—κατὰ τὰ ἄλλα κολλὸ ὀφρλοῦνται οἱ μαθητὰι, ἤτοι γίνονται ἐργατικοὶ, ἐκτιμοῦν τὴν ἐργασίαν, τὸ εἶδος τῆς καὶ τὸν ἐργάτην τῆς, διδάσκονται τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν καθαρὴν τῆς, διδάσκονται νὰ κρρφυλάττωσιν τὴν ὕγιαν τῶν ἀπὸ τοὺς κινδύνους, καθὼς καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ὕγιεινῆς καὶ καθίστανται ὁκαθῶνιοι διὸ τὴν καθαρὴν τῆς τῆς ἀπέναντι τοῦ δασκάλου τῶν καὶ τῶν συμμαθητῶν τῶν.

Δημητρ. Ι. Φιλιππουποῦλος
Τροῦνη—Σάροης.

Η ΓΝΩΜΗ ΜΟΥ

Ἄγαπητό μου «Βῆμα»
Ἐρχομαι κ' ἐγὼ μὲ τὴν σειρά μου νὰ ἐκφράσω τὴν ταπεινὴν μου γνῶμην ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων τοῦ κ. Δημ. Χαρτουλάρη, διότι δυστυχῶς δὲν ἐπρόφρασα ν' ἀπαντήσω εἰς τὰ τοῦ κ. Ἀρσίνῃ 2 προσβλήματα. Ἄλλ' εὐτυχῶς μὲ προέλαβε ὁ κ. Ν. Εὐσταθίου μὲ τὰς σοφὰς του ἀπαντήσεις.

Καὶ λοιπόν:
1) Διδάσκει (λέγει ὁ κ. Χαρτουλάρης) διὰ τὴν ἰστορίαν τοῦ καθαροῦ ἀέρος καὶ διὰ τὴν βλάβην καὶ φέρνει στὴν ὕγιαν μὰς ὁ κλυομένους.
2) Διδάσκει διὰ τὴν βλάβην καὶ εἰμπερὶ νὰ κρρξενῶσιν ἡ σκόνῃ στὸν ὁργανισμὸν μὰς μὲ τὰ ἐκατομύρια μικροβία καὶ αἰωροῦνται σ' αὐτὴν καὶ τὰ χάρφωμε, ὡς λέγει.—Πολὸ ὄρωκα καὶ κολλὸ κἀδαγωγικὰ.
Δὲν πρέπει ὅμως νὰ καταλήγῃ εἰς τὰ συμπεράσματα: «Πρέπει νὰ φροντίζωμεν νὰ κτιζώμεν τὰ σπῆτια μὰς εὐάερα, εὐήλια καὶ ὕψηλά». «Ὅσο εἶναι πρέπει νὰ κοιμώμαστε καθένας σὲ ξεχωριστὸ δωμάτιο», (ἐνφ ὁ ἰδῶς διδάσκαλος κοιμᾶ-

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΝ ΒΗΜΑ,
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚ. ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

Εκδίδεται κατά Κυριακήν

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΝ ΒΗΜΑ,
(TRIBUNE DES INSTITUTEURS)
Organe officiel de la Fédération
d'Enseignement de Grèce
Bureaux: 27a, rue Dellgeorgi, Athènes

Abonnement: 65 Drach.

Συνδρομή έτησίαι δραχ. 40
Διά τὸ έξωτερικόν = 65

Ἐπιστολαὶ καὶ ἐμβάσματα πρὸς:
"Διδασκαλικὸν Βῆμα,"
Δεληγιώργη, 27α Ἀθήνας

Ἀγγαλλοὶ — Καταχωρήσεις β. 80. δ. στίχος

**ΑΙ ΓΝΩΜΑΙ ΤΩΝ
ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ**

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Λυποῦμαι πολύ, καὶ ἀναγκάζομαι νὰ ἀπαντήσω στὸν κ. Ἐπιθεωρητὴ Τριχάκω. Λυποῦμαι γιὰτι εἶμαι ἀπὸ τοὺς «συμπληροῦντας τὴν παιδεύσιν των εἰς τὸ Πανεπιστήμιον» καὶ τόσο πολὺ φοβᾶται ὁ κ. Ἐπιθεωρητής... καὶ ἀναγκάζεται νὰ κάμῃ ἕνα σὺρὸ δηλώσεις, καὶ κατὰ τὴ τακτικὴν μας γνώμην δὲν ἦταν καὶ ἀπαραίτητες στὴν ἐπιστολὴν του. Δὲν μᾶς λέει ἐκεῖνο καὶ πρέπει νὰ μᾶ; πῆ ὁ κ. Ἐπιθεωρητής στὴν ἐπιστολὴν του. Παρακονεῖται καὶ τοῖναι πῶς ὁ ὀργανωμένος κλάδος, ἀγνόησε ὃ; μὲ σήμερα τοὺς ἐπιθεωρητὰς καὶ δὲν ἐφρόντισε γιὰ τὴ βελτίωσιν τῆς θέσης καὶ ἐκείνων. Πολὸ σωστὰ, ἀλλὰ καὶ πῶς ἐφρόντισαν οἱ ἐπιθεωρητὰς γιὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν δασκάλων, ἂν ἐξαιρέσωμε μερικὸς καὶ ἐργάζονται, κεκαλυμμένα καὶ κείνοι, δὲ ξέρω γιὰ καὶ λόγο; Εἶναι γνωστὸ πῶς ἡ κλειονότητα τῶν ἐπιθεωρητῶν ἐκρατήθηκε, ἀδιάφορη, γιὰ νὰ μὴ πῶ πολλὰς φρενὲς ἐχθρικήν, ἀπέναντι τοῦ ὀργανωμένου κλάδου. Ἀγνόησε τὴν ὀργάνωσιν, τὴ περιφερειακὴν πρὸ πάντων, ὁ ἐπιθεωρητής, σὲ πολλὰ δὲ μέρη καὶ τὴ χτύπησε. Ὅποιος θέλει νὰ βεβαιωθῇ γι' αὐτὸ ἂ; ἀποταθῇ στὰ γραφεῖα τῆς Ὀμοσπονδίας, ἔκου ὑπάρχει δλόκληρος φάκελλος ἀπὸ παρόμοις ὑποθέσεις...

Γιατὶ ὅμως; νὰ ζητήσῃ ὁ κ. Ἐπιθεωρητὴν ὁσοσηρήσῃ τῶν δικαιῶν του ἀπὸ τὴν Διδασκαλικὴ Ὀμοσπονδία; Σέφθη-καν καμιά φρενὴ νὰ ὀργανωθοῦν; Νε ὀργανωθοῦν σὲ δικὸν τοὺς σύστημα ἢ ἀνομιζοῦν, καὶ τὸ πιστεῦσθαι αὐτῶν, δὲ τὰ συμφέροντά τοὺς εἶναι κοινὰ μετὰ τῶν ὑφισταμένων των καὶ «κοινὴ ἢ συσχυία» νὰ μωσὸν στὴ διδασκαλικὴ ὀργάνωσιν. Αὐτὸ θὰ ἦταν ἕνας θυμώσιος τρόπος νὰ διεκδικήσῃ τὰ δικαιῶν τοὺς, καὶ περισώσῃ «τὰ ράκη τῆς ἀξιοπρεπείας των».

Καὶ ὅχι μονάχα αὐτὸ ἀλλὰ, τὸ σπουδαιότερο, θὰ μοσοσθῶν ἔτσι νὰ φρενίσουν, νὰ καθοδηγήσῃ τὸν κλάδον. Γιατὶ δὲ θὰ ἀγνοεῖ ὁ κ. Μένταυλος πῶς ὁ κλάδος συνέρχεται σὲ ἐτήσιος ἢ ἔκτακτες συνελθεσεις λαβάνει ἀποφάσεις ἀπάνω σὲ ζητήματα καὶ ἀφοροῦν τὴ δημοτικὴ ἐκπαίδευση, τὴς ἀποφάσεις αὐτὰς τὴς ὑποβίλλει στὸ ὅπουροικα καὶ ἂν ἐκεῖ

πρέπει νὰ ὑπάρχουν σαφῆς σὲ σχολεῖα, ὅπως λέγει, ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος: Ἐγὼ εἶμαι τῆς γνώμης, δὲ οἱ μαθηταὶ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολεῖου, πρέπει νὰ φροντίζουσιν διὰ τὴν καθαρότητα, ἀδι-αφοροῦντες διὰ τὴν εἰς ἡ λεπτὰ σκόνην, ἀπὸ ἀνοιξῆν βεβίως καὶ παράθυρα καὶ θύρας, διότι μέσῃ εἰς τὴν σκόνην δὲν ὑπάρχουν μόνον μικρόβια νοσογόνα, ἀλλὰ καὶ μικρόβια ὠφελίμα καὶ οὕτω τὸν ὄνεται καὶ ὁ ὀργανισμὸς τοῦ παιδίου, ὅπως τὸν ὄνεται πᾶ; ὀργανισμὸς, τῶν ὀργανισμῶν, τῶν ὀργανισμῶν καὶ αὐτῶν εἶ τῶν καθαρῶν τῶν ἀνεχωρητῶν καὶ ἀνέχει ὁ ὀργανισμὸς των, ὅχι μόνον εἰς τὰ μικρόβια, ἀλλὰ καὶ... μαλαβία τῆς ἀτμοσφαιρας. Πολὸ λεπτοὺς δὲν πρέπει νὰ τοὺς κἄνωμεν τοῦ; μαθητὰς μας, ἀλλὰ καὶ ὀλίγον χονδροὺς εἰς τὸν ὀργανισμὸν καὶ εἰς τὸν στόμαχον, ὅχι ὅμως καὶ εἰς τοὺς τρόπους!

Ἀρομοδία—Νέστου 29—1—27
Ἐπιθεωρητὴς—Καζόπουλος

πολλὰς ἂν αὐτὸς ἴδῃς τώρα τελευταία, βγαίνουσιν νόμοι τοῦ Κράτους.
Δὲ φρενάζεται, ὁ κ. Ἐπιθεωρητής, πῶς θὰ ἦταν καὶ ἐπιστημονικότερες αὐτὰς; οἱ ἀποφάσεις, ἂν ἀπάνω σ' αὐτὰς εἶχαν πῆ τὴ γνώμην τοὺς καὶ οἱ κ. Ἐπιθεωρητὰς; Ἡ μήπως ἀρκεῖται στὰ διάφορα κατὰ τόπους Παιδαγωγικὰ συνέδρια καὶ γίνονται κατὰ χρόνον;
Δικλὸ λοιπὸν τὸ κέρδος ἀπὸ μιὰ τέτοια ἀπόφαση τῶν δασκάλων. Θὰ διεκδικήσῃ ἀποτελεσματικὰ τὰ δικαιῶν τοὺς καὶ θὰ προσφέρουσιν κ' αὐτοὶ τὰ φρενὰ τοὺς, καὶ εἶναι ἀλλωστε πολὺτιμα, στὴς συνελθεσεις τῶν δασκάλων καὶ γιὰ τὸ μέλλον, πιστιόμε, πῶς θὰ ἀλλάξουν τέλεια τὸ καλὸν τοὺς χαρακτήρα. Ἐχω τὴν γνώμην, τὸ πιστεῦσθαι αὐτῶν, πῶς ὁ κλάδος μὲ χαρὰ θὰ ἀκούσῃ μιὰ τέτοια ἀπόφαση. Ἐτσι μόνον νομιζοῦμε πῶς θὰ ἔχετε δικαίωμα νὰ διαμαρτυρηθεῖτε καὶ καὶ ὅχι μὲ λόγια καὶ μὲ διαφόρους συλλογισμοὺς, ὅπως τὸ «πυλὸ ἔκτακτων ἐπιθεωρητῶν» καὶ τὸ «ἀναβίβασμα τῶν ὑφισταμένων μέχρι τοῦ βαθμοῦ τῶν προϊσταμένων», ὅπως γράφεται, καὶ καὶ μὲ νόνα ὡ; ἀτυχῶς ἐκφράσεις μποροῦν νὰ χαρακτηρισθοῦν. Τέτοια ἐπιχειρήματα καμιά θέσιν δὲν ἔχουν στὴ πραγματικότητα, γιὰτι, τότε, ἀλοῖμονο κ. ἐπιθεωρητὰ.

Γ. Παπαϊωάννου
Ἀθήνας

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Στὸ ὄκ' ἀριθ. 99 φύλλο τοῦ «Δ. Βῆματος» ἢ Ὀμοσπονδία μας, ἔκτα ἀπὸ παρόμοια τοῦ Συνδέσμου Ἀλλων Κερκυρας γιὰ τὴν ἀπόρριψιν τῶν μαθητῶν τῆς Ε' καὶ Στ' τάξεως, ἐρωτᾷ τὸ Ἰκουργεῖον ἂν σκέπτεται νὰ καταργήσῃ τὰς τάξεις αὐτὰς.

Ἐκ τούτου δ' ἔλαθα καὶ ἐγὼ ἀφορμὴ καὶ ἐγραψα λίγα λόγια στὸ ὄκ' ἀριθ. 100 φύλ. τοῦ «Δ. Βῆματος» μὲ τὰ ὅποια ἐν συντόμῳ ἤθελα ν' ἀποδείξω δὲ κατὰ τὴ σημερινὴ ὀργάνωσιν τῶν σχολεῖων καὶ τὸ δυστυχημένον τὸ δημοτικὸν σχολεῖο δὲ μωρεῖ νὸ ἐργασθῇ ὅπως θέλει καὶ ὅπως πρέπει, γιὰτι ἔχονται οἱ κ. κ. καθηγηταὶ τῶν Ἑλληνικῶν σχολεῖων καὶ τοῦ λένε «δὲν ἔκτακε καλὰ τὸ δουλεῖα σου, κατὰ τὴν γνώμην μας δὲ ξέρεις νὰ τὴν κάμῃς καὶ γιὰ τοῦτο ἐμεῖ; σοὺ ἀπορρίπτουμε τοὺς μαθητὰς σου γιὰτι δὲν ξέρουν τὰ εἰς μὲ ρήματα οὕτω δὲ ἐπιδέμην καὶ ἔδυνάμην» καὶ ἔχουν τὸ δικη τοὺς γιὰτι αὐτὰ τοὺς χρειάζονται αὐτῶν ἀλλὰ κ' ἐμεῖς τὸ δικὸν μας, γιὰτι ἐμεῖς πάλι πρέπει νὰ δουλέωμε τὴν δημοτικὴν.

Τώρα γεννάται τὸ ἐρώτημα, πῶς θὰ συμβιβασθοῦν αὐτὰ τὰ δύο ἀντίθετα; ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ βρεθῇ συμβιβασμός. Τότε ἢ πρέπει νὰ καταργηθῇ ἢ Ε' καὶ Στ' τάξιν τῶν δημοτικῶν σχολεῖων! ἢ νὰ καταργηθοῦν τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ νὰ προστεθοῦν δὲ ἢ τρεῖ; τάξεις εἰς τὰ Γυμνάσια. Τίτε δὲ καὶ τότε μόνον θὰ μωρεῖ τὸ δημοτικὸν σχολεῖο νὰ κάμῃ τὴ δουλεῖα τοῦ ἀπὸ πλέον θὰ εἶναι αὐτοτελές; τὸ δὲ Γυμνάσιον ἂς τὸ κανονίσουν ὅπως θέλουν οἱ εἰδικοί.

Αὐτὰ ἤθελα νὰ πῶ μὲ τὰ λίγα λόγια καὶ ἐγραψα στὸ ὄκ' ἀριθ. 100 φύλ. τοῦ «Δ. Βῆματος» ἀλλὰ σὲ τοῦτο μὸ ἀπήντησε ὁ φίλατός μου συνάδελφος κ. Κερδῆμης, ὁ ὅποιος ἐν ἢ συμφωνοῦσε σὲ διαβηλ. δὲν πρέπει τὸ δημοτικὸν σχολεῖο νὰ γίνῃ αὐτοτελές, γιὰ νὰ μωρεῖ νὰ ἔχῃ τὴ γλῶσσαν του, ἐν τοῦτοις ἡθέλησε νὰ μωρὸ δώσῃ λίγα μαθήματα περὶ τοῦ τί εἶναι

ταὶ μὲ τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ παιδιὰ του εἰς καὶ τὸ αὐτὸ δωμάτιον, ἐκτὸς ἐάν εἶνε μοναχὸς καὶ μονάζει, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχῃ τὴν ἀνάτησιν νὰ μονάζουν καὶ εἰ ἄλλοι συνάδελφοι του). «Ὅστις δὲν πρέπει, ἀκλῶς ὡ; ἔτυχε, ὁ ἄνθρωπος νὰ προφυλάττεται ἀπὸ τὴν σκόνην». Ἀλλὰ νὰ καταλήξῃ εἰς τὰ ἐξῆς συμπεράσματα:

Εἰ παιδιὰ, Ἐκεῖνα καὶ κατοικοῦν εἰς ὄψηλά, εὐάερα καὶ εὐήλια σπιτία ἔμαθον ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, δὲν πρέπει συχνὰ ν' ἀνοίγωμε τὰ παράθυρα τὴν ἡμέραν, δὲ νὰ καθαρίζωμε τὰ δωμάτια ἀπὸ τὸν μολυσμένον ἀέρα καὶ εἰ τὴν νύκτα πρέπει νὰ κοιμώμαστε μὲ ἀνοίχτα παράθυρα, καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐξερχώμεθα συχνὰ εἰς περιπατοῦν, νὰ ἀνακνέωμεν καθαρὸν ἀέρα, διὰ νὰ τὸν ὀνώμεν τὸν ὀργανισμὸν μας κτλ. κτλ.

Ἐκεῖνα ὅμως τὰ παιδιὰ καὶ κατοικοῦν εἰς ἐν δωμάτιον μαζί μὲ ἄλλην τὴν οἰκίαν, ἢ εἰς δωμάτιον μὲ φεγγίτην, χωρὶς παράθυρον, πῶς πρέπει νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὸν μολυσμένον ἀέρα (τοῦ σπιτιοῦ ἢ τῆς πυκνῆς συνοικίας) ἢ ἀπὸ τὰς τρώγλας καὶ ὀκείας καὶ κατοικεῶν (ἰκὸμη!) οἱ πρόσφυγες καὶ οἱ πτωχοὶ ἄνθρωποι; Ἐδῶ εἶνε τὸ ζήτημα!

Ποῖος τώρα ἀπὸ αὐτῶν, παιδιὰ μου, θὰ μωρὸ λύσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο;—Καὶ θὰ καταλήξῃ, δὲν πρέπει συχνὰ νὰ ἐξερχώμεθα εἰς τὸ ὑκαίθρον, ἔκου ὑπάρχει καὶ καθαρὸς καὶ ἀφθονὸς καὶ κλοῦσιος ἀέρας καὶ ἤλιος ζωογόνος καὶ ὅλα τὰ συστατικά, καὶ δύνανται νὰ τὸνώσῃ τὸν ὀργανισμὸν μας διὰ νὰ ἀντέχωμεν εἰς ἐπιβλαβὴ μικρόβια καὶ εἰ; τὸν μολυσμένον ἀέρα.—

Ἀγαπητὸ συνάδελφε, διδάσκεις εἰς τὴν πόλιν; Συχνὰς ἐκδρομὰς καὶ ἠθικὰ συμπεράσματα καὶ παραγγέλματα κατορθωτὰ. Διδάσκεις εἰς τὴν ὑκαίθρον χώραν; Πίσχισε νὰ τὸνώσῃς περισσότερον τὸν ὀργανισμὸν τοῦ μικροῦ σου μαθητοῦ, διὰ ν' ἀντέχῃ εἰς τὰ ἐπιβλαβὴ συστατικά τῆς ἀτμοσφαιρας μὲ τὰς συχνὰς σου πάλιν ἐκδρομὰς, παραγγέλων συνάμα, δταν μεγαλώσῃ καὶ ἐκπορτίσῃ ἢ αὐτοὶ ἢ οἱ γονεῖς των, πρῶτον καὶ κύριον αὐτῶν μίλημα, νὰ εἶνε χαρῶν ἐν εἰ; τὸν νοσὸν των, δὲν πρέπει νὰ κτίσῃσιν σπιτία, ὅσον τὸ δυνατόν ὄψηλότερα, εὐάερα καὶ εὐήλια, καὶ δὲν πρέπει νὰ κοιμῶνται ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτεροι εἰς τὰ δωμάτια. Ἐχε δὲ πάντοτε ὄκ' ὄψει σου τὸ ἀπλοῦν μὲν, ἀλλὰ πολὸ συνετὸν γυμνωκὸν «Διδασκαλε καὶ διδάσκεις καὶ νόμον δὲν ἐκράτης».

Ἀδικοῦσιντες καὶ πράγματα ἀκατόρθωτα δὲν πρέπει νὰ διδάσκωμεν. Ἐτὸ πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε τὸ κακὸν δὲν ὀκείτε» λέγει ὁ σοφὸς Ἀριστοτολεὶς τοῦ Χριστοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ διὰ τὸ γ' ἐρώτημα; δὲν

